Контрольный экземпляр

ЛЕНИНА БАЙРАКХА КIАЛ

Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадуьл 1923 шера денз ◆ ШОАТТА, 21 АПРЕЛЬ, 1984 ШУ. ◆ № 48 (6826). ◆ Мах 3 кап.

ПАРТЕ ГIУЛАКХ— ДЕРРИГАЧА ХАЛКЪА ГIУЛАКХ

Вай мехка вахаре хиннача тIехьльнна йоккхийча политически событенца белгалдаьлна дар дIадаха нIира. Москве хилар Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитета Пленум, СССР Лакхехьарча Совета сесси. Цар балха тIайийрза яр берригача советски нахьа, эттара шерагIча дуьне общественноста уйла.

Апрельски (1984 ш.) Пленумо йийца а йийца къобалйир организационни СССР Лакхехьарча Совета хьалхара сесси чакхъяккхарна дуьзаденна долча хьачен дешнех йола КПСС ЦК Политбюро предложенеш, дийцар юкъарча дешарен профессиональни школа реформа Керттерча ластамех дола дош.

Пленуме дIаьхха къамаьл дир КПСС ЦК Генеральни секретара новкъоста К. У. Черненкос.

Цул тIехьагIа хиннача СССР Лакхехьарча Совета сессо массава раьза а волаш СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председателан хержар КПСС ЦК Генеральни секретарь новкъост Константин Устинович Черненко. СССР Конституце тIе чIоагIдаьча КПСС кулгалдара дальъаца хидаргIоацаш [illegible] йолча, советски общества паччахьалкхени эттара дозагIа долча хьалтенхара хьайоагIаш йола из решени массава а раьза волаш, дег тIара къобалъеш тIайийар советски наха. Новкъост К. У. Черненко вовз дерна коммунизманен маладвах тIехьара денад дола бIухо, тIехбальна боккха политически организаторски наетам болаш, йоккха вахара опыт йолаш вола тоханнех чакхваьнна кулгалхо - ленинхо хилалрах тарра. Партен паччахьалкхени эттара лакхагIча посташ тIе вахийта из хиржаро боккха найда бербарна гIулакха, тахан вайна хьалхашна латта доккхий декхараш кхочашдара, йиш хулийтаргьш. Коммунистически партен Советски паччахьалкхени чурен арахьарен политика ххм а толашалIа чаккхьях.

IалаьмIате боккхачи лоархIамо политически документ санна, хадкъа нравен маьрнача вахарен хьакъехьа, вай Дальхен экономически социальни прогресс сихъара хьакъехьа парте еш йола йоккхо боккьоца дог теша а деш бакъьар санна тIаийдар коммунисташа, берригача къахьегамхоша КПСС ЦК Пленуме новкъоста К. У. Черненкос дал къамаьл. Пленумо ерригаш а ма ярра а къобалйир цул программи положенеш выводаш, дудукъе тахан партийни, советски, боахама органий, общественни организацейн къахьегамна коллективийн дерригача гIулакхий ларда а хийца дIаотта еза уж.

Апрельски Пленума документаш решененех нерда ниэульс лу керттера достамаш КПСС XXVI съездо белгалдь, цул тIехьагIа хиннача ЦК Пленумаша дегIадоладан хьадда къоестадаьа болча дерригача халкъа творчески балха. Деш дала къамаьл а гIулакхашккарча меккаьла а, с исторически дегIакхара хиламе дартдоцна легIаш юкъе а дуташ тIехкхуьсадаларда а мехьа къама хха а хIама доццаш йолча вай мохк коммунизмага дIахьалхаваккха ахара стратеге хьекъехьа да. Парте эттара керттерча [illegible] бодича [illegible] тIе вай хIаинчул тIехьагIа къестаде дезаш кIоига дац, шеш хьадаьнача моттигех шоай маIангем [illegible] ча коммунистически формаш хьалхарча фазах дала [illegible] кхийн чоалхамех дехкараш. Цувах латта а латт тахан дегIадаа социалистически организация тоалра беча боккачех низткъалчех балха керттера чулоцам.

Цу гIайкаре балх кхочашбулургбац пахьа инициативен творчествен шерра болара на [illegible], общественни вахара бIарзагIа йола проблемаш къестаеча юкъе эттаре хьинарегIча тайпара уж чу ка заьча, хIаьта из парте массаора дехкар а да. «Из ниглъ дIахьоргба вай дIахо а», — аьлар новкъоста К. У. Черненкос, социалистически демократи, общества ерриге политически системе дIахо эргалъакха тоалрех доахкича. Иаьха хьинар айдергдолча кхочашех найда дикагIо кхаьр барт ца хилар болгаш а дахьаха.

Эттара кертерча лоархIаме да указза Советий — СССР политически ларда. Социализм хьалъара низ болча герза гIуллаххан дIахо тоадар. 2 миллионн 300 эзари депутат, белхлой, ахархой, интеллигенце, массе а къамахн народностахи болча къахьегамхой викалаш, итташ миллионаш активисташ — царна гIолла леладу вайшна паччахьалкхен гIуллакхаш. Из ба халкъа депутатий Советий тероний хьохкам.

Сийле хийла хьалхалаттарий!

КПСС обкома бюро, Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совет, облсовпроф, ВЛКСМ обкома [illegible] 1984 шера цхьоалгIча квартало хьайбей продуктам дукхагIа яхран [illegible] районаш, колхозаш, совхозаш, фермаш, бригадаш, хьайбаш лелодаш болхлой, [illegible] профессих лелойла республикански социалистически къа итогаш.

Социалистически къа котьальнареш лар[illegible]

РАЙОНАШ:

НАДТЕРЕЧНИ,

цунна КПСС обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома карара-кара тала ЦIе байракх а яуш хьалхара моттиг хьаннай;

АЧХОЙ-МАРТАНОВСКИ, НАЗРАНОВСКИ,

цу районашта шоалагIа моттиг хьаннай;

СУНЖЕНСКИ, СОВЕТСКИ,

церна кхоалагIа моттиг хьаннай.

Хьалхара, шоалагIа, кхоалагIа моттигаш хьоаьлл районаш республикански газетан тIа чIоагIдьача сийлен Улга тIа хьаьй.

Социалистически къа котдаьннарьшта а лаьрйIа республикански газетан тIа чIоагIдьача сийлен Улга тIа дельад

БОАХАМАШ:

Сунженски района XX партсъезда цIерагI[illegible];

Надтеречни района «Гвардейский» совхоз;

Шелковской района «Каргалинский» совхоз;

Ачхой-Мартановски района «Лермонтовский» совхоз;

Назрановски района «Назрановский» совхоз;

Гудермесски района «Гудермесский» совхоз;

Шалински района «Искра» [illegible] совхоз;

Социалистически къа котьальнареш лар[illegible] хIай

ФЕРМАШ БРИГАДАШ:

Сунженски района XX партсъезда цIерагIа колхоза № 3 йола шурий ферма;

Ачхой-Мартановски района «Лермонтовский» совхоза № 2 йола шурий ферма;

Ачхой-Мартановски района «Самашкинский» совхоза № 1 йола шурий ферма;

Шалински района «Мескетинский» совхоза шурий ферма;

Грозненски района ОПХ «Гикаловское» [illegible] шурий ферма;

Шелковской района Ленина цIерагIча колхоза шурий ферма;

Ведениски района С. Орджоникидзе цIерагIча колхоза хьайбей ферма;

Ножай-Юртовски района «Путь к коммунизму» яхача колхоза хьайбей ферма;

Сунженски района «Восход» яхача колхоза хьайбей ферма;

Советски района С. М. Кирова цIерагIча колхоза № 1 йола хьайбей ферма.

ПРОИЗВОДСТВА ХЬАЛХАЛАТТАРАШ:

Районий группашна гIоала шо-шоай отраслаш эттара доккхагIа хьоцамаш дальха хьайбаш леладу болхлой республикански газеташ тIа чIоагIдача сийлен Улга тIа боьхаб:

Темиргулиева Х. — Шалински района «Мескетинский» совхоза доярка;

Савенко А. Т. — Шелковской района «Красный пахарь» яхача колхоза деттан долю доазан леладу скотник;

Исмаилов Я. — Шелковской района «Каргалинский» совхоза скотник;

Рашидов Ш. — Ведениски района С. Орджоникидзе цIерагIча колхоза скотник;

Арсамков А. — Ачхой-Мартановски района «Лермонтовский» совхоза IаьсIй леладер;

Эльтамирова Я. — Ведениски района С. М. Кирова цIерагIча колхоза IаьсIй леладер;

Тракаев Н. — Ачхой-Мартановски района «Самашкинский» совхоза хьакхарч лелавр;

Исаев А. — Наурски района «Россия» яхача колхоза вокхагIиоле жа Iу.

Социалистически къа котало миккарт лаьрйIай республикански къа условеш эттара дикагIа кхочашдьарге IалашдьйIча тьайбаш леладеча болхлой группе.

КПСС Нохч - ГIалгIай обкома бюро, НГIАССР Министрий Совет, облсовпроф, ВЛКСМ обкома хьажай «ХIара балха дийнахьа дисциплина тIеддаш хьодар дукхагIа [illegible] Энергетически программа кхочашьяра [illegible] Нохч-ГIалгIай АССР [illegible] районий, [illegible] 1984 шера хьалхарча кварталe [illegible] тоалмай итогаш.

Пленаши социалистически дехкараш кхочашдеча эттара дикагIа производственни толамаш дехарах лаьрйIад хьоний:

РАЙОНАШТА ЮКЬЕ:

Хьалхара моттиг

КПСС обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома карара-кара тела ЦIе байракх а луш —

ШАРОПРОМЫСЛОВСКИ РАЙОНА.

ШоалагIа моттиг

КПСС обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома Сийлен грамота а луш —

ШАЛИНСКИ РАЙОНА.

КхоалагIа моттиг

КПСС обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома диплом а луш —

УРУС-МАРТАНОВСКИ РАЙОНА,

НОЖАЙ-ЮРТОВСКИ РАЙОНА.

Производственни Iилман-производственни объединенешта юкъе:

Хьалхара моттиг

КПСС обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома карара-кара тела ЦIе байракх а луш —

«Оргтехника» яхача Грозненски производственни объединене, «Чеченингушводстрой» ГIишлон управленен.

ШоалагIа моттиг

КПСС обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома Сийлен грамота а луш —

шурий промышленноста объединене «Чеченсельстрой» трестан.

КхоалагIа моттиг

КПСС обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома диплом а луш —

«Грозэнерго» яхача районни энергетически управленена.

ПРОИЗВОДСТВЕННИ КОЛЛЕКТИВАШТА ЮКЬЕ:

Хьалхара моттиг

КПСС обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома карара-кара тела ЦIе байракх а луш —

Горячеводски бурутохаре бакхий управленена.

Октябрьски бурутохаре бакхий управленена.

Н. Анисимова цIерагIча Новогрозненски [illegible] завода.

Грозненски радиотехнически завода, ТЭЦ-2,

производственни трикотажни - галантерейни объединенена.

Чеченински [illegible] завода,

цхьоалгIча пассажирски автотранспортни предприятена,

[illegible]

Нохч - ГIалгIай цементни завода,

Нохч-ГIалгIай гIишлон управленена № 5 йолча гIишлон-монтажни управленена,

Грозненски универмага,

Грознефть-а

ШоалагIа моттиг

КПСС обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома Сийлен грамота а луш —

«Старогрознефть» маьждаьтан газ йоккхача управленена,

СССР 50 шу дизаре цIерагIча Грозненски химически завода,

«Чеченингушрадиоэлектроника» объединенена,

Малгобекча [illegible] завода,

«Союзавтоматстром» ВНПО опытно-экспериментальни завода,

«Чеченгсельстрой» треста [illegible] конструкцей завода,

«Октябрьнефть» маьждаьтан газ йоккхача управленена ОРС-а,

№ 7 йолча тресте ГМУС-а.

КхоалагIа моттиг

КПСС обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома диплом а луш —

«Малгобекнефть» маьждаьтан газ йоккхача управленена,

РСФСР жилищно-коммунальни Министерства чулоагIча Грозненски экспериментально-механически завода,

Восточни электрически сетенаш,

кхоалагIча [illegible] завода,

Нохч-ГIалгIай гIишлон управленера чулоацача Грозненски [illegible] конструкцей завода,

«Грозтрубопроводстрой» треста № 1 йолча гIишлон-монтажни управленена.

Социалистически къа праздн моттигаш яьа районаш, объединенеш, предприятеш республикански сийлен Улга тIа хьаьй.

КРЕМЛЕ ХИННА ТОРЖЕСТВЕННИ ЗАСЕДАНИ

Дуне революционни эргадаккхара символ а хинна адамлех историена юкъехйай цIамха а дергIоаца Владимир Ильич Ленина цIа. Деза ди — вальча дийнахьа денз 114 шу дизар—белгалдаккхарца советски халкъо, лаьттан тIарча берригача прогрессивни наха цIаьнка а цIаьхха а хьахьокх, шоаш Ленин — уйланхой революционери, сийлахь-боккха Октябрь дегашка боссабаьр, Коммунистически партии Советски паччахьалкхен хьаьр — боарам боацаш чIоагIа доархIаши дукха везаш хилар.

Шоай гIулакхаши пленапи Ленинга хьежаш юста а юсташ, партен халкъои кхоачашду коммунистически общество хьалъяра IалаьмIате доккхий декхараш. Баьчча васкеташта тешаме хиларца дуьзаденна да КПСС-а. Цул Центральни Комитета дерриге гIулакхаш, Парте XXVI съезда, цул тIехьагIа хиннача КПСС ЦК Пленумий решенеш чакх а йоахаш. Дальхен экономически оборонни низ хьинарча къахьегамца чIоагIбе, эффект лакха йолаш, дерригa низаши хьнари тIадоххийташ къахьега гIерт советски нах. Адамий сакхетаме творчество хиларах тарра социализмехи коммунизмах йола ленински идея тахан къьата хьагуш я Ильич вальча денна, цхьоалгIа Мая цIейна кердача толамашца накъадодача вай халкъа политически къахьегамех хьнибр чIоагIтIа айларах.

20 апреле Месвае, съездий Кремлевски Дворецe торжественни заседани хилар В. И. Ленин вальча дийнахьа денз 114 шу дизара хетаьл. Укхаза гулбелар столицан Подмосковьяи производстве хьалхалаттараш, КПСС ветеранаш, партийни, советски, общественни организацей викалаш, Iилман культуран деятелаш, Советски Гераашцарча Ниэий тIемахой, Цига бар кхьча мехкий дипломаташ, довзол дехьара хьалшай.

17 сахьат даьнна. Торжественни заседане дакъа лоацарашa ура а айтта, чIоагIа, дIаьхдаь тIоараш а детташ тIайIцар новкъостий **К. У. Черненко, Г. А. Алиев, В. И. Воротников, М. С. Горбачев, В. В. Гришин, А. А. Громыко, Г. В. Романов, М. С. Соломенцев, Н. А. Тихонов, Д. Ф. Устинов, П. Н. Демичев, В. И. Долгих, В. В. Кузнецов, Б. Н. Пономарев, В. М. Чебриков, М. В. Зимянин, И. В. Капитонов, Е. К. Лигачев, К. В. Русаков, Н. И. Рыжков.**

Президиуме иштта ба СССР Лакхехьарча Совета Президиума а СССР Министрий Совета а председателий заместителаш, СССР министраш, КПСС МГК а МК а секретараш, ленински парте ветеранаш, производстве хьалхалаттараш, цIнхеза Iилманхой, культуре деятелаш, военачальникаш, общественни организацей викалаш.

Торжественни заседани хьайийллар КПСС ЦК Политбюро члена, КПСС МГК хьалхарча секретара **В. В. Гришина.**

Дворецa тховна хIал торжественно ек Советски Союза Гимн.

«Ленина хьехами гIулакхи — миллионий революционни творчестве» яха доклад йир КПСС ЦК Политбюро членалла кандидата, КПСС ЦК секретара **В. И. Долгиха.**

Уйла тIаяхийта ладийIар докладага, дIаьхдаь деттача тIоараца цкъа санна дукхаза а юкъаьяхьар из.

Торжественни заседане дакъа лоацараша ура а айтта, чIоагIа деташ тIоздаьнна а болаш «Интернационал» доакхх.

Цул тIехьагIа доккха концерт хилар цIейна хетадаь.

(ТАСС).

Грозне хинна торжественни заседани

Селхан республиканенски театрально - концертни зале хилар Владимир Ильич Ленин ваь 114 шу дизара хетаь торжественни заседани.

Президиуме — КПСС ЦК член, КПСС Нохч-ГIалгIай обкома хьалхара секретарь А. В. Власов, НГIАССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. Х. Боков, Нохч - ГIалгIай АССР Министрий Совета председатель М. А. Керимов, КПСС обкома секретараш В. И. Дмитриенко, Е. В. Тумсоев, З. А. Яндиева, КПСС Грозненски горкома хьалхара секретарь Н. И. Семенов, НГIАССР Министрий Совета председатела хьалхара заместитель С. Н. Кожуховский, облсовпрофа председатель Г. Г. Олейников, республика а Грозне а кхьбола кулгалду болхлой, партен къахьегамен ветеранаш, производстве хьалхалаттараш.

Берригаш а раьза а болаш сейшиз президиуме хорж КПСС ЦК Генеральни секретарь СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель новкъост К. У. Черненко керте латта КПСС ЦК Политбюро.

В. И. Ленин ваь 114 шу дизарах доклад йир парте Нохч - ГIалгIай обкома секретара З. А. Яндиевас.

Торжественна заседане хиннароашта концерт оттадир.

БАЬЧЧА ЦIИ ДАГАКХОАБАШ

Кхоана Советски Союзо, социалистически мехкаша, берригача прогрессивни адамаша даьвертда Владимир Ильич Ленин ваь 114 шу дизар, хIаьта тахан вай мехкаша, Нохч-ГIалгIайчено а цу денна хетадь коммунистически субботник чакхдоакх.

Советски наха мехтал, дунен тIарча берригача къахьегамхоша а чIоагIа боча хетам йоаккх сийлахь-боккхача баьчча цIи. Из церна а тIехьа тIадонтIача поколенита а дагалаттаргба Коммунистически парти хьаьр, Октябрьски революцена кулгалдаьр, духхьалха социалистически паччахьалкхе хьакхеллар. Карл Маркса, Фридрих Энгельса, вай а идеаш вахаре чакхъяха хьаргIдьнир санна.

Ленина идеаш IалаьмIате чIоагIа низ болаш хилар бахьан долаш, империалистически гIоазарена СССР духьала тийнача балха дукха акцеш еш хиннаьле а, шоашта дега хинар кхочаш ца хулаш бесаб уж граждански а Сийлахь-боккха Даймехка а тIемаш лаьттача хана.

Цул соагIа, хьа а хинна тIа-тIа тоалуш йоагIа социалистически содружество, дIахо дегIаухам да къаман-кортанукъален болашаш, вай мехка хьалъаьй легIаеа социализм.

Росе а кхача мехканарча а дикхийна хIамнгтеча халкъаьнте В. Н. Ленин вова къамашта юкъера нерда отношенеш хьейолалар, машара, найсхоние, халкъий доттагIала тIехьара сийлахь-вокхха къоеладхо а интернационализм а санна.

ХIаьта а вай лоархIам болча да цо Азербайджане, Грузе, Армене, Горски республикашa коммунисташа дайтача письмо тIара ер дешаш: «Кавказе советски республикаш дег тIаре раьза волаш дахьаьла а юцаш, цар кхоачаша союзо буржуазни строе хила йиш йоаца къамаш новейла маш аре датара йола образец хьеергхилара се тешаш волга дIаях аз». ХIаьта цо мехкар, лийрхIар Коммунистически партен Советски паччахьалкхеном лерргIаш тIегIерттача чакхдахар бахьан долаш, ала доагIа а доагIаш, ленински къаман политика толаш я оал вай. Из къамта гуш да аьхха вай Нохч-ГIалгIайче хьоаца а. Цул экономике, культуре Советий Iаьдала шерашка хинна кхуьашан нохчантен гIалгIаштен революци яаянехьа гIалакьа а даьга яхадац аьчча харцдац.

Ленина цо оалам ма хилара, моллагIа цIай эттаре дикагIча тайпара белгалденнакхьйта хул кукна толамаш дааза латтаболхе. Из васкет дикдомийтаи боаца Нохч-ГIалгIайчен къахьегамхой а доккхий соагIатаи юйцаш кхьчаб хIамаврча дезача дехега а.

Республика индустре хаьха низ да хьалха раьоре дехар продукцеи маьхала ялихарен идалей дукхагIдоа тайпаи арахецарен хьалхарча квартала алий кхоачашъярах. ПланагIа лаьрхIа хинначул тIех цар мехкага дIахкачийтай миллионаш сома маьха продукци. Дика кайоалаш къахьийгад мехкдаьттахоша а. Цар планал соагIа деннад 35 эзар тонн «Iаьрша доцуш», 18,5 миллион кубически метр газ.

Хьалхарча квартала итогашa хьахьокх дукххача производственни коллектива къахьегама оасарие лакхъярах арахецача продукцеге дIадодар кIезигдарах тIамйда декхараш тIеххоачащеш хилар. Социалистически къа хьалхалатт «Оргтехника» объединени, «Чеченингушводстрой» управлени, Горячеводски УБР, Нохч-ГIалгIай цементни завод, «Назрановский», Надтеречни района «Гвардейский», Ачхой-Мартановски района «Лермонтовский» совхозаш, кхыйола коллективаш.

Укх денокъа чакхъьйдар парте ЦК апрельски Пленум хьайтгIаагIа хергнa СССР Лакхехьарча Совета хьалхара сесси. Цига КПСС ЦК Генеральни секретарь Константин Устинович Черненко массава цхьан дагара а волаш СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председателе хержар. Цу хоалех боккха кхаь хилар республика къахьегамхошта, хIаьта Пленумо яь решенеш дIахо йодача хана шоай де дезача гIулакхий программа санна тIаийцай цар. Цунца цхьана, парте Центральни Комитето, Советски правительство цIаьнха а къамте хьакхьойя шоаш чакхйоала чурен арахьарен политика Ленина хьайкеча къамъега хьехаш хилар, социалистически паччахьалкхени демократи дIахо дегIайоалахе, советски нехьа хьал-торо айар, довзаш арахьа СССР сий лакхдера низа хьнари шоаш кхьдергдолаш хилар. Парте хIиона коммунисташа ра чIоагIа хьадех балха ерригача участкашка партийни, паччахьалкхен, къахьегама дисциплина чIоагIъелга, гIадилача гIулакхаштара кадрай бехктохам айбелга. Волх дог ца лаьцаш хьйберш, советски вахаре хьйсапаца тарлургдоаца айрча хIамаш леладераш лаьргбоаца хьалха хьаьге деза [illegible].

Тахан шоаш хьалхе деза хийце еш хинна «цIе шоаттаь» деаде арабаьннаб берриге къахьегаш боли нах, депархьй. Духхьалхе 1919 шера Москва-Сортировочная [illegible] депо дIададаь из гIулакх коммунистически хьисапе къахьегара майан дола хIама санна чIоагIа хьалхаьцар вай баьчча, хIаьта цох Сийлахь-йоккха почин аьнна цIи а тиллар цо. Цу хана денз хIара шера шоай [illegible] кхы а кердеш, дикагIа вIашгIехьбаьнна болаш из сий дола традици оасаре къахьегарца белгалйоаккхаш ба советски нах. Шеко яц, кхана тешаме болаш хьабоагIача Нохч-ГIалгIай къахьегамхоша а Мехкара фонда алсамо дикъа юкъегIертзахарах.

Советски наха шоашта каргIдаьнна мел дола хIамаш Владимир Ильича Ленина цIераца дуза, хIаьта вай дог тийна да дIахорта хана а кун васкетам кхачамдеча цар нерда нотлаьмаш йоахаргхьарах.

МАССАВА А АРАВАЛА СУББОТНИКЕ!

«ВАЙ КХОАЧАРГДА КОММУНИСТИЧЕСКИ КЪАХЬЕГАМА КОТАЛОНГА!»

В. И. ЛЕНИН

ЛЕНИНСКИ ТIАХЬЕХАМАГIА

Уьш шера 60 шу дуз парте баккхера ленински тIаьхьехам бен, мáйна къахьегамхой ленински васкеташта тешаме хилар хьехьеха, парти дикка чIоагIъдай накацара цун буьхамаш шердаьн йоле дверкIама политически кампани йолаль.

1924 шера январски денош-ка, дунен пролетарията баьччацере парти, советски нехи, деррига прогрессивни адамаш къестача хана, мехкарна бала лоцаш къахьегама аьркхошаш соцам бора ленински васкеташта генахье кхы а чIоагIгIа кхотабала, пролетарски массай дикагIбоича аннаалахца парти хьалйиза. Дуккхача къахьегамхошта лоаш хиннари парте дIачуэцинга даллаш тIехь-тIехье дукхагIа цар тийнна коллективнин индивидуальнин заявлениш таркал а ам, РКП(б) ЦК Пленумо 1924 шера январь бутт боаш соцам бер «Станокаш тIа болх беш белча метте болхлой парте хьачуйибара хьакъахьа». Цу тIа белгаьлъар производстваре болхлой парте хьачуйибара къахьетта кампани чакхъяккхара тIаерзаль массеян мероприяти. Вай парте истора чуз Ленински тIаьхьехам аьнна цIи дIаяхар цу кампане.

Берригача махка санна, Нохч - ГIалгIайчен а болхлошен юртешкарче къахьегамхошен раьза хиина хьаллаьцар парте мугIараш хьалдиза аьнна РКП(б) Центральни Комитето баь тIаьхьехам. «Красный молот» хлача грозненски завода болхлой группо партийни ячейкига еннеча шоай коллективни заявлене тIа яздьдар: «Оаха, лоаж кулгаш яздьча «Красный молот» завода болхлоша, парти ший баьччах н. Ленинах хьаммагIа кайначул тIехьагIа лаьрхIад, РКП(б) дIачудаха... Тхоаш чIоагIа хургда аьнна хет тхона, болата кулгаца чакхдоахаргда оаха Владимир Ильич Ленина васкеташ». Кердача промышленноржа (хIанз Октябрьски райононча) болхлой йоккхача группо яздора: «ХIанз, В. И. Ленин веннач тIехьагIа, РКП(б)-гара дех оаха ший мугIарашка тхо дIачуэцар. Оаха дуз биеб, Ильича вай кхоачашде лийрхIачунга цьена кхачар дуьхе тхоай деррига низаш тIа а дехийта, шуца цхьане болх бе, аьнна», Город Владикавказарча шин кразмальни завода болхлой аIашагIтела аьча собране резолюце тIа йоазар: «Юкъарча собране гергагIа а ейзагIа а кхотадаленза дергдоацаш лоарх РКП(б)-ца, болхлошта юкъера дикагIа бола викалаш цига дIачу а бохийташ, дIаккхайхаду, Ильичах довлар болхлойн Коммунистически партен барт цаI барца меттаоттадере деррига низаш тIадокхийтига».

Цу тайпара заявленеш дукха яр. Аллха Ленински тIаьхьехам хиннача хьалкарча батта Грозненски округе елар 2060 заявлени, хIаьта дIахо тIехь-тIехьа дукхагIа хьатIаухаш а яр. Партийни организацеш лаьрхIа хьенар Ленински тIаьхьехама лелемга, цунна постам а телар, из нийс а бора. Цхьана а къаьст-къаьста а хьачутела заявленеш дукха эннеале а, кандидатуреш юкцилген парте дIачуйнбелген духьал индивидуальни порядкагIа деш дар. Ленински тIаьхьехамца дузадение дола дешаш цхьа санна дукхаза а дузцар Грозне, Нохчийчен, ГIалгIайчен партийни комитетий заседанешка, совещанешка, активешка, округнойн районнии партийни конференцешка. Парте дIачуэца хоржар къахьегамен общественни вахаре хьинаре денга лецарца партена шоаш мугIахьа хилар хьехьехе, дикагIа бола квалифицированни болхлой. Масала, ленински тIаьхьехамагIа Грознерча Кердача промысланца парте хьачуйцарах аздш уорга бераш лакха квалификаци йола болхлой бар. Цхьа дукха вагIа-дикагIа йоацар изаене состав яр Къамача промышленца, «Красный молот», «Красный труд» яхача заводашка, мехкадетта чакхдоахача заводашка, Грозненски округа ахарча предприятешца парте хьачуйиьбьрий а.

Берригача махка ленински тIаьхьехам чакхбоаца аьнна втталь яз 3 бутт яр — 1924 шера 15 февралера 15 мая кхачаца. Цхьабакъда, мийна гаьнарча районийн цхьайолча хьайий республикийн областийн хьалаш, бахьанаш, заланаш шоай тайпара хилар таркал а дам, парте Центральни Комитето ленински тIаьхьехам чакхбаккхаре яз шу районий партийни организацешта 1924 шера 1 октябра кхачалца йIахйир, партена юкъа бехка лоарах дикагIдола дакъа хьазарна цирга торо а яулийташ.

Мехкарча ахархошта юкъе а ленински тIаьхьехама денешка парте баха чIоагIа лоаш хинна хиларца дуззадение РКП(б) ЦК-ас решени аьй 20 эзар ахархо парте дIачуэца, аьнна. Из решени къаьстта лоархIамо хиннай дукхагIа бола баьа нах ахархой хинная къамий республикаштен областаштем РКП(б) XIII съездо ЦК из решени нийса а лаьрхIа, белгалдаьккхар, «Къамий республикашка, къаьстта а гаьнна малхбоаленгахьа адарашка, парте балха хьалаш а заланаш а шоай тайпара хилар теркалдина дергдоацилгь. Цига кIезиг-дукха вттегIа хиллийта доагIа ахархой, батрекаш, кустарш парте хьачуэцилгаш».

Цу хана Нохч - ГIалгIайчен хIинзара территори а чуйодаш хиннача Къулба - Малхбоален крайна мукъа бенна хинна ленински тIаьхьехамах 2 эзар ахархо парте дIачуэца (махка лаьрхIача 20 эзар сагах). РКП(б) Къулба - Малхбоален крайкомо 1924 шера 21 мае решени а яь парте дIачуэца ахархой ярая губернскии областнойн парторганизацешта дIа-юза бийкхаб. Белггала аьнна, Горски областной партийни организацена (ГIалгIайче а юкъе йолаш) мукъа беннаб 100 ахархо, Нохчийчен парторганизацена — 75 ахархо парте дIачуэца.

РКП(б) обкомашкеи окружкомашкеи ше лаьрхIа дахьийтача письмо тIа Къулба - Малхбоален крайкомо парторганизацешта хьийкад ленински тIаьхьехамагIа ахархой парте хьачуйибара хьакъехьа РКП(б) XIII съездон ЦК-ас ше решениш миште кхочашъе езе. Крайкомо йоазар, цу тIаьхьехамагIа ахархой цхьетарра хьачуйибе йаш яц парте, пролетарски дакъагахьа озабезам в беш бе база из бола. Нах парте хьачуэцача кулгалдаран болх нийсбеш чакхбаккхийтаран юртий ячейкашка лаьрхIа комиссеш йозийтилга могадир парте крайкомо. ДукхагIче дакъа комсомольцаши хьалха хинна партизанаши парте дIачуэцилга хьалхадаьккхар. ХIаьта юртешка из митта дизза кхочашдеш в дар.

Ленински тIаьхьехам нитта чIоагIгIа хьаллаьца чакхбаккхар баьхан долаш дикагIбола нах хьачу а нйца йоккхагIа хилар Нохч - ГIалгIайчен партийни организацеш. Митта дукхагIча дакъе партийни организацешка хьачуйцар болхлойн къегIа бола ахархойн. Масала, Грозненски окружной партийни организацена 961 коммунист вар 1924 шера 1 марта, хIаьта цурех 577 е 60 процент болхлой бар. Цу шера 1 октябре 1978 парте члени членалла кандидати вар Грозне, царех 1668, е 85 процент болхлой бар. Цу цхьан хана Грозненски парторганизацеира гIулакхера нах кIезигбенар 16,5 процентагара 6,5 процентага кхоачаш. Ленински тIаьхьехам чакхбоаккхача юкъагIа дикка йоккхагIа хилар Нохчийчени ГIалгIайчени партийни организаци а. 1924 шу чакхдоалаш ГIалгIай парторганизаца 231, Нохчий парторганизаца 157 парте члени членалле кандидати вар, цалта аьнна, 3-зза совгIа дукхагIа.

Партийни организацеш цIаьхха йоккха хиина хиларах чIоагIбе безам бар партена чухьаре организационни идейно - хьаяманен болх. Цу гIулакха деррига боаранаш партийни комитеташ дя доагIар дора. Партийни ячейкаш нахьа санна йоккхагIа хилараза беррига коммунисташ парттийно - политически балха юкъеозанза барг ца хиларехь шийй аргIанна хьаэттар ячейкай болх эргабалькиза тоабарах доза дош. Цу дакъе лоархIама хилар йоккхий ячейкаш доакъош а деш зIамигъари керда ераш хьеири. Из баьхан долаш шоззе хIана хилазар аьнна дукхагIа хилар 1924 шу чакхдоалаш Грозне, Нохчийчен а ГIалгIайчен а парторганизацешкара ячейкаш.

Парте XIII съездо, ленински тIаьхьехама итогаш яьчуя тIехьагIа парти, къаьстта а болхлой юкъебаккарех, йоккхагIа хинна хилар белгал а дьякха, хьенхайнадир, партена юкъе производствера болхлой дукхагIа чуозаре декхар дIахо а лоархIаме долаш дусийга. Цу дуззье, партийни организацеша дIахо а хьинаре болх бора къахьегамхоех дикагIа а хьинарегIа а дола дакъа парте хьачуозарa. ДIахорча 1925 шера ГIалгIай парторганизацена IотIакхийтар 285 коммунист, хIаьта царех 277 е 84,6 процент болхлойн къе ахархойн бар. Нохчий парторганизацена цу юкъа IотIакхийттар 322 саг, царех 90 совгIа процент — болхлойн къегIа бола ахархойн. Грозненски окружной парторганизаци цу юкъа йоккхагIа хилар 1805 коммунист юкъеварца, хIаьта царех 70 процент гаргга бераш духьал производстваре болхлой бар.

Махк бIарча хьийцаче, ленински тIаьхьехама юкъагIа 350 эзар совгIа заявлени еннай парте дIачуэца аьнна, царех 240 эзар совгIа дIачуийцар. Цу тайпара, ленински тIаьхьехамо хьахьенхад, къахьегача адамашца Коммунистически парте хадаргбоаца буезам хилар, баьзда В. И. Ленина хьа чIоагIа лоаш советски гIулакх чакхдаккхалца дIадахаахь хилар. Парте дIачуэзар масса а къамах болча къахьегамхой викалаш. Цо хьахьоккхар, социализм баьхан долаш лоттабеча къоасама цхьоагIо йолаш хила лоаш уж болга.

Парте хьеваш беча ленински тIаьхьехамо толам аIашпIехьбаьннзар парте дуккхача моргашке а маза юкъе беча организаторски хьехамен балхо, машар боацаш ленинизма моастагIашца лоаттабеча къовсамо. Цо хьахьоккхар парте авторитет IалаьмагIа йоккха хилар, керда вазар хьалдача хьалде цунга хила езаш хилар.

Масса а къамах болча къахьегамхой дикагIбола викалаш цхьатарра парте хьачубаккхаро гIо дир пролетарията диктатура, болхлой классен ахархойн барт-цхьоагIо чIоагIъяра, СССР хилкъий дотталIал дIахо тоадара.

М. МАМИЛОВ,
Грозненски мехкадэтта института доцент, исторически IилмаI кандидат.

СОВГIАТ— ДАЬХЕННА!

Сехкан IуйрийIно мIс сахьат даьлча Грозненски машинаньгъа станце хьеухаш бар мехкадьтта дехьарен, машинаньгъахой, мехкадьтта чакхдоахаран. В. И. Ленин ваь 114 шу дузача цIей сийна хьакаш совгIа дакъхIел «IаьрначIа доллох» хьаль [illegible] та продукци тIехьаш ашелон. Даьхенна совгIаца дIахилитара хьеталь уккхаш хулача цитцига хьеухаш бар уж. Цийтьаль литт вахь эзар тонн муз дIакхьаш йола еза поезд. Тепловоза хьалхашкахьа дIатекха доах: «Коммунистически субботника сийна машинаньгъахошкара — Даьхенна!» яха транспарант, хIаьта поезда оагIонца хьалтеха доалачук тIа да ер дешаш: «Грознерча къахьегамхошкара — Даьхенна!» Из аналеа дIайита беахьо ешай къахьегама ветерана, Къахьегама Сийлен кхолатIча стенеха ордена лелача машиниста Л. А. Дементьевий куз гIонча Б. Кутлугуши. Март бетта кхоачаьгьай цар массалкраш дIа-хьа ккхулара ахе шера вхан, гарга ба пятилетна задани кхоачашъе а. 18 апреле рапорт деннад цар ухх шера ах шера кхан кхоачашъярах.

Митинг хьа а елхаш лоацца къамьал дир КПСС Октябрьски райкома секретара А. А. Осипова. 64 шу хьалха, В. И. Ленина 50 шу дузача цIейна хетаь духхьаьнха мехкадьтта продуктай эшелон баьччa адресагIа дIахийта хиларах. Из цу хана Даьхенна IалашагIа а чIоагIа эшаш а бекха лоархIаш болаш а хинна хиларах дийнар цо. Цу хана деиз традици а хинна дIаитта гIулакх да хланах совгIа дахьнхача «IаьрначIа доллох» хьа мехкадьтта продукташ Даьхенна совгIата, В. И. Ленина ваь ди деззача хана, дIахкухьийтила.

Митинге «Грознефть» объедичене мехкадьттахой цIерагIа хьыльах дир «Октябрьнефть» НГДУ полла-гIча цеха операторо А. М. Мишутина. ХIара шера В. И. Ленин ваь ди деззу оаха дикача къахьегама зеланица. Ухх тIаьхьарча воррI шера СССР мехкадьтта доахача промышленноста Министерства хараребера теха ЦIе байраш лелаеш хьайоагIа объедичене коллектива. ЦхьайтталагIча пятилетка шерашка цо кханаш совгIа даьккхад 265 эзар тонн мехкадьттех 235 миллион [illegible] метр газ. ХIаьта ухх шера В. И. Ленин цIей деза денга кхачалехьа ккханаш совгIа даьккхад 48 эзар тонн мехкадьттех 23 миллион кубически метр газ.

ДIахо митинге къамаьл дир В. И. Ленина цIерагIча ГНПЗ оператора Р. К. Цицигевас, сийлен машинаньгъахочо А. И. Моргунова, хьалха хиннача мехкадьттахочо, къахьегама ветерана, пенсионера Б. Ф. Сайкос, эшалон цIенца тиххи нахьгIа арвоалача машиниста Л. А. Дементьева, кхыгар.

Митинг чакхбоалаш лоацца къамаьл а дина, машинистага Л. А. Дементьевага символически дIооагIа дIаделир машинаньгъа станце начальника И. М. Марахтанова.

Сунженски района Ленина цIерагIча колхоза хьайбаш лелаераша кхарча шера кхьоалагIча квартала кханагIа йоаха йоагIар 325 тонн болаш пачхьалкхенга 380,3 тонн шура схкай. Из соахто цу кагъа ехкачунад кийсIача 11,3 процент дукхагIа я.

Из толам боашкаш хьинаре къахьийтад Вахарчиев Сайд-Селимен Дышкиев Юсупан кулгалдеш йолча фермай коллективана. ХIаьта колхоза доарканта юкъе эттора лакхагIа хьекхаман доах Яндиева Яхас, Алданова Алихтус, Сулайманова Яхас, Дабушева Хьавас, кхыбараш.

Сенкова цхьалаза хьаттан хьа деннаш да. Доаттаьра культураш сихагIа хьалехара шоай ваа дIа яа кхоачна догIана хьесанс массоацаш хий детташ болх механизаторан Цайсвен Майрудини Висантов Вахиди. НормагIа тоха доагIар 2,8 гектар долаш хIара дийнахьа 4 гектара тIа хий тох цар.

СУРТАШ ТIА: Сунженски района Ленина колхоза хьайбаш лелаеран (аьрдехьара лаьтта) ветеринарии специалист Р. Бориев, учетчица Хь. Усманова, фуражир В. Висиев, МТФ зав. С. Вахарчиев, лаборантка П. Гаургениева, доярка Я. Висиева. Лахехьа — механизаторий М. Цайсвен, В. Висантов.

Н. ПЛИЕВА суртал.

«ЦIЕЧА ШОАТТДЕН» МУЛ

ГРОЗНЫЙ

Ерригсоюзни коммунистически субботника кийчо еча а из толаме чакхдаккхара а город Грознерча партийни, профсоюзни, комсомольски организацеша, городской, районни, къахьегама коллективашкарча штабаша дукха организаторский политически болх бар бахьан долаш тахан шоай балха моттигашка а улицаш, майдаш, предприятей, организацей, учреждений коаш, гонахьара моттигаш тоаяь хозъеча, цхьалхон лостами беча арабьинеб болх бешин дешаши мел барех берригаш хIана бац аьнараш.

Тахан IуйрнИна шоай болх дIаболабалалехьа митингаш йир къахьегама коллективашка. Цига къамаьлаш дьчар хIара шера В. И. Ленин ваь ди гаргаххоачаш йолча цу баццха-дикача традицех аьна ца Iеш, шоаш цIаккха ца хиннача тайпара къахьегама овсарле лахкъаь къахьегаргхилар хьакхайнадир.

Грозненцех субботнике дакъа лоацаш ва тахан 243 эзар совгIа саг. Царех 70 эзар совгIа вар шоай балха моттигашка къахьега эттав.

Города предприятешкара, организацешкара, учреждешкара дукха къахьегамхой бийдал, электроэнерги, йоахьа, материалаш кхоьр мара дIа ца йохийташ къахьегаргда аьнна шоаш хьалла деша хиннача дешага хьежака къахьегаш ба тахан. Иштта, «Грознефтеоргсинтез» объединене дуккхача цехашек установкашен. Старогрозненски бурувтохара балхий управлене пхиъ бригада, ПАП-1 185 водителю, «Красный молот» заводера боаат лоаладераша В. Веденина, А.-М. Астамирова, И. Салихова, дуккхача кхыча предприятешкарча а къахьегамхошта кхоль бийдал, доагор, энерги, материалаш дIайохийташ болх бу.

ГIишлош хьалъеча къахьегаш ва городерча организацешкара 17 совгIа эзар саг, транспортникаша дIа-юха хьоргда 110 эзар тонн халкъа боахама мохьхаш.

Управленей, объединеней, заводий, фабрикай аппаратни а гIона йолча службашкара а болхлой, студенташ, дешархой города куц-сибат хоздеш, цуй улицаш майдаш цIеньеш, эпача гаьнашки кIотаргаши дIайогIаш боахк.

Тахан города халкъа боахама дерригача доакъой къахьегамхоша 4 миллион совгIча сома маьха балхаш дергда, хIаьта хадаш йоаца цига предприятеша — 1 миллион сом гаргга. 180 эзар сом пятилетка фонде дIадала дерх1.

НАЗРАНЬ

Ленински коммунистически субботнике дакъа лоацаш ва 36650 гаргга саг. Царех 6300 гаргга воля болхло шоай массаарча балха моттигашка хьинари низи кхо ца беш къахьегаш ва. Районерча совхозашка къахьегаш, тайп-тайпара гIишлон балхаш деш ба 1900 совгIа саг ахархой, механизатораш, хьайбаш лелдераш. Царех пхиъа ахн бIаь болхло фермашка къахьегаш ва.

Тахан къахьегама вахте латтача промышленноста болхлоша арахецаргья 121650 совгIа сома маьха тайп-тайпара продукци, цу дакъе халкъа эшаш дола товараш сома маьхал чукьнахьа доацаш. ГIишлонхоша кхоачашдергда 18250 эзар гаргга сома маьха гIишлон-монтажни балхаш, транспортникаша дIа-хьа хьоргда 3500 тонн совгIа дола халкъа боахама мохьаш. Совхозашка къахьегачар дIаоаргья хьалха дIаюш йола 585 гектар юртбоахама культураш.

Кхольча бийдала материалай, электроэнерге чотагIа къахьегаш я тахан цхьа предприяте, 14 цеха, смена, бригада, участка коллективаш, 650 совгIа болхло.

Къахьегама вахте латташ боаца 30350 гаргга болхлой, инженерно - технически болхлой, гIулакхера нах ба промышленни предприятешка, совхозашка, фермашка, гIишлош хьалъеча, кхычахьа лостам беш, кIир тохаш, басареш хьокхаш. Цар дIайогIаргья тахан 7300 гаргга га.

Къахьегама вахте латташ бараша хьинаре къа а хьегаш, шоаш даьккха 13300 сом ахча цхьайтталагIча пятилетка фонде дIалургда.

СУНЖА

Уккхаа Ерригсоюзни коммунистически субботнике араваьннав 26 эзар совгIа болхло, инженерно - технически болхло, гIулакхера нах. Халкъа боахама тайп-тайпарча участникашка къахьегаш ва 19250 саг. Царех 950 гIишлонхо тайп-тайпара гIирсаш хьалдеча къахьегаш ва, колхозашкеи совхозашкеи болх беш ялх ахк эзарнел кIезигагIа боацаш ахархой ба. Вожаш юхе мел бисараш промышленни предприятешка къахьегаш ба. Цар арахецаргья 85,8 эзар сома маьха промышленни продукци.

Таханара ди хьинарерча къахьегамца белгалдаккхара района къахьегамхой тIахьийхача инициаторех цаIаш ба Сунженски мехлесхоз болхлой. Цига балха араваьннав 380 саг, царех производстве къахьегаш ва 290 болхло. Цар тахан арахецаргья 7300 сома маьха тайп-тайпара продукци, цунах 500 сома маьха дараш кульдбета товараш я долаш.

Улицашка, майдашка, коашка лостам беча наха дIайогIаргьа эзарнел чухьнахьа йоацаш йола га, итт гектар йолча мотиге лостам бергба, шин тонн тиша аьшк хьагулдергда.

Района берригача къахьегамхоша шоай хьинаре низ кхо ца беш болх а беш, «ЦIеча шоаттдийнахьа» даьккха 31700 сом алапи пятилетка фонда юкъехьоргда.

МАЛГОБЕК

Коммунистически субботники дави чIоагIа боча хеташ белгалдоах Малгобенски района къахьегамхоша. Цудухьа IалаьматагIа дина кийчо яь арабаьннаб уж тахан «ЦIе шоаттди» доача хана 23750 гаргга саг болхлой. Царех 17250 болхло шоай массаарча балха моттигашка къахьегаш ба.

Промышленносте къахьегама вахте латтараша тахан арахецаргья 16,5 эзар сома маьха промышленни продукци, цу дакъе барх1 эзар сома маьха дола товараш халкъа деина эшаран а долаш. Комсашта гIулакх деш хургба совхозий дукха болхлой. Юртбоахама болхлоша дIаюргья хьалха дIаюш йола культураш 370 гектара тIа. ГIишлонхоша кхоачашдергда нийси ахи эзар сома маьха гIишлон - монтажни балхаш. Районерча транспортни организацеша шоай деррига низаш тIа а дерзадаь, тахан дIа-юха хьоргда 1650 тонн халкъа боахама мохьаш. Ийс предприяте я кхольча бийдален материалийн чотагIа тахан къахьегаш.

Балха тIара мукъа болчар, инженерно - технически болхлоша, гIулакхерча наха дIайоггIаргья кхо эзарнел чухьнахьа йоацаш йола га, хьагул а дь, «Вторчермете» дIалургда 55 тонн тиша аьшк.

Тахан даьккха 9750 сом алапи цхьайтталагIча пятилетка фонде дIачулургда.

Дагар далац

Ленински комсомола мугIарашка дIаоттача хана хIара зIамсагон йоIон доаш ду: «Коммунизм хьалъеча сай са, низ ца кхобеш хьинаре дакъа лоацаргда», аьле. ХIаьта дукхача кхьдолчо санна коммунистически субботникаша а кагирхошта йоагIаш йола торо лу шоай дош гIулакхаца чIоагIдара. Вайна ма хаьра, наьха коммунистически догуйла лакхьъяларца, интернациональни барт - цхьоагIо чIоагIъяларца кхетаде доагIа «цIе шоаттди» вайнга массане къахьегама цIей санна дездеш хилар. Субботникашка дакъа лоацаш хиннав со, школе деша ваьгIача хана а юкъера школа чакх а яьккха, Нохч - ГIалгIай пачхьалкхен университете деша веча а. Се доахъашхо хинна хIара субботник ший тайпара белгало юташ хиннад сона. ХIаьта а царна юкъера къасатаде доара сона 1980 шера хиннар. Из дар университета хьалхарча курсе со деша вагIача хана. Цкъа-дале, из хетадь дар В. И. Ленин ваь 110 шу диэара, шоллагIа-дале, со духхьашха студент хинна шу дар из. Цу шин хIамо чIоагIа деза хетийтар сона из.

М. БАРАХОЕВ,
Нохч - ГIалгIай пачхьалкхен университета студент.

Шийна чура материалаш, документаш дуккхех лоархIам болаши хиларца белгала я Грознерча Н. К. Крупская цIерагIча культура Дворецe дуккхача хана деиз болх беш йола машинаньгъахой музей.

Къаьстта а йоккха моттиг дIалоац музея зале революце баьччана В. И. Ленина хетальча экспозице. Владимир Ильича вахарах, революционни гIулаких дуцаш йола экспозици йоаза дагахьа дуккхача школашкара дешархой ух укхаза. Цул совгIа, укхаза октябряталла, пионералла хьайбу дешархой, чакхйоах кхыйола мероприятеш.

Баьччан дуккхача суртех, цук документех, революционни чулоацам а маIан а долча цун бахкех латт экспозици.

СУРТА ТIА: машинаньгъахой музеерча В. И. Ленина хетаьча экспозицена юкхе.

Н. ПЛИЕВА сурт.

ДЕГАШ ГIОЗДАЬННА

Тахан берригача мехко кхайкаю «ЦIеча шоаттдеж» позьннеш. Субботнике дакъа лацараша цунах шоашта лургдолчуна догдоахаш боацаш хьинаре къахьегарца цIаьхха а хьахьекхар Ленина васкеташта вай халкъа революционни къахьегамен традицеита шоаш мугIахьа хилар. ТIа-тIа гаьна доалаш латт вай Иван Ефимович Буракова предложенегIа Москва—Сортировочная яхача депо эггара хьалхара коммунистически субботник дакъа цIаьхха а дицаургдоацача дена — 1919 шера 12 апреля. Пхийтта болхло-коммунист шоай къахьегама ди чакхдаьннaчул тIехьагIа юкесецаа кхо паровоз тоабара ихы а 10 сахьата болх бе. ХIаьта цул тIехьагIа шу даьннача хана 1920 шера 1 мая Ерригроссийски субботнике араваьлар 15 миллион саг.

Коммунизма зIирташ да уж, аьнадар Владимир Ильича шоай лоIаме, мах боацаш къахьегамхоша баьча балхах.

Тахан со арвоал сай 56-ча субботнике. ХIаьта уж деррига «шоатташ» 1927 шера деиз со болх беш волча «Автоспецоборудование» яхача Грозненски опытно-экспериментальни заводе чакх а даьннад. 1928 шера апрель бетта цхьан Iурра иллеш а доахаш арабаьлар болхлой спецовкаш а юхаш хинна къахьега Iема бола завода болхлой. Лоацца митинг а яь, дIадоладир субботник. Групашта декъа а денна доладелар тхо болх бе. Со юкъе хиннача групапа де дезаш хиннардар завода территори цIенъелга. Завод зIамига яр. ХIаьта а болх массанена а тоъаш бар. Оаха нуя хьекхар, нувхаш йоагайир, гаьнаш егIар. ХIаьта мел хилар уж, цу тайпара дола субботникаш! ХIара субботни массаза хула дина къахьегар оаха. чIоагIа деташ айдале хулар, цаI шолагIчул тIехьа ца виса гIертар, амма тIехьависачо новкъостал дора.

Цу ханах сайна дагадоагIараш дуьц аз, таханарча кьонача тIехьенна гIулакх миштта дIадоладелар а сахоол фу леладир а хайтара. ЧIоагIа дика хет сона кагирхой субботнике бIаргабайча. Тхоай хана тхо санна, хьинаре, бартагIа, комсомольски хьинарца, деррига дукхагIа а дикагIа де гIерташ хул уж.

Мах боацаш Даьхенна болча пайдена къахьегар доараьза а долаш деш дола хIама хинна дIаэттад тахан дукха миллионаш болча советски наха. Субботник долаш баьча балхах гулъенна средствеш пятилетка фонде. Машара фонде дIачутел советски наха, цу наькъаца а шоаш партен пачхьалкхени политика хьаллоацаш хилар дIа а гойташ.

Тахан, 21 апреле, паргIатача къахьегама цIей долча дийнахье, субботнике арабаьннаб са новкъостий, завода болхлой. Оаха хIаране къахьегаргда шай станока тIа. Тха кузнечни цехо штамлашта ремонт яра эшараш цIа IалашбергбЯ инструментальщикаш. Завода цхьабола болхлой цехаш, тхоай территори, гонахьара улицаш цIенъеш хургба.

Уйлаш дина товенна, хьинар айдена ба завода болхлой, пудукье беркате болх а бергба.

Сийлахь - боккхача болама традицеш яхаш а дегIаухаш а я вай мехка. ХIара коммунистически субботник сийрда оагIув а хиле юкъедоaа вай толамий летописа.

В. ПОДЗОЛКИН,
кузнечни цеха слесарь-наладчик.

ПАРТЕ ГIУЛАКХ— ДЕРРИГАЧА ХАЛКЪА ГIУЛАКХ

(Чекхдалар. Доладалар 1-чу агIон тIа).

Дерригача дегIаенача Советий юкъонечени шорьена парте хаддаман лаьрхIам къахьегаро гIо деш — къастта а керла СССР Конституци тIайгIдачул тIехьагIа — законодательстви, управлени, тIаьхьонаш цхьоагIон демократически принцип цар гIуллакхехь йоьхийла чакхьалхара. ХIаьта а Советий йоьхка потенциал хIанз а ххочиех болаш хайда ядам яц, боахтал аьлча, шортига алахху боахам культурах хьалхеча мотгигерча Советий лоархIам. Дукхча министерствам хIанз а шоай гIуллакхаш уж юстара а дегаш деадаж гIорт, шоай боахам объектам хьалгьар кийча хравта реконструкци ярам тIа а дердадаж, тIакха лийта йоагIаш йола уйла тIалхийтац цар дукхагIйолча хана чуIа дIенош, социально-бытовойн культураш гIулакхашта лаьрхIа гIоарсаш хьадара. ХIаьта цу хана массаза Советаш а хIанц шоай болхах пайда эадра гIорта йоагIача тайнара тIагIертам. Советий хьинара довзаш чIоагIа эшаш йола кхы проблемаш а йолаш я.

ДегIаенача социализм хьалалакхача Советий гIулакхий партерига достаний хIоаргга анализ а яь, КПСС ЦК Пленумо хьехайтар цар эффективность лакхъяр, мичча бесса йле а формализма элементаш дIадахар духьа партийни алхаше еррига методех пайда эцаша барг да хилар. Из дело дIадахар да. Из тIадула ерригача партийни комитеташта, шой кулгалдара дагьа. Советашка чакхдахара парте мотгIертанта еш болча депутатанта-коммунисташта хIаьта а эста а. Конституца тIа чIоагIдаь Советашка дIаэа Iаьдал хилар хаддамаш масса меттея чуловдаших а болча стелах а гуш хургдола гIулакх тIагIертта чакхдала делаш ба уж. Советий сессийн цар массаерча комиссейн болха а тIалийа ремешем нхочаттыра биэза тIаьхьонаш лаьттабелга аIашкIаьхьдашкира а доагIаш да из хьетта.

Уж дIадехараш кхочушдар дукхагIа а лоархIаме а да, цхьайттагIча пятилетка Iалашьте бехкатоахачо, ха беттаниша лоархIача кулгаз вай хьалча хилара. Вай боахамера йола дIахо кхы а чIоагIагIа хьнар айдаь болла боебоадача [illegible] гIулакхаша. «Найса хургда, — аьлнад новкъоста К. У. Черненкос, — массехьа санна вай массане а, вайх хIаране а мичча бесса из але а мелал вай хоьатта ехке. Патчахьалкхен план бахьал доахаш сагот даро, хьиметтех, наганье санна шоана той, сарц дахаро а цхьяна а канута дита йиш яц вай юстара. ТIаккха хьадула вайад аргал вай: ухк шера, мичча бесса а гIулакх юкъагIа дамнорах, ноллагIа а ха деш дитарах бахьал домаш цIаииска а ца дийхача тайнара лара деха деш яц. Вай партийни воящах кхача тайнара хила йола йоаааш а яц».

КПСС ЦК Пленумо кераде кхелла болхалбаьккхий хьалкъа боахама социальни декхарах кхочашдечара министрий, масса а [illegible] болча кулгалхой лоархIаме бехкашкаш. Из хала а е хиналле а волча кулгалхочо мал толаше болх бу парте, къахьеганхоша мах бергба кхаьмий договарни декхараш цар дIзаш шоай ханнахьех кхочашдарга IеьмAа бе ца Iеш, вахьа къахьеганех бытах тхьалаш таадара реально къахьегарте хьехика я.

Вай меттах хIанз массе оагIорахьара эргальнаха тоеш я халкъа боахама доладара систена, шерра лохаш я экономически гIулакхий верда формаш структураш. Валха уж лоархIаме лостамаш ма могга хьал а лувадан парте цу цхьан хинна хьалгадеш. хIанз йолаш йолча доаладара институтех эффективнегIа пайда эадра цар вай тIерадаха ца дезаш хилар. ХьадегIйоаща цунна юзаннна я Пленумо чIоагIгIа уйла тIайохийташ хиана административни аппарат зIаматьэра проблема я. ЧIоагIгIа дерригIен аIашгIехьдаха гIертанза дарнаш производстве къахьегачех управленерчех болхлой дукхаьа боарамаш нийсагIа уеттадалга, административни аппарат юкъера бахьалаш дIадаха, управленчески къахьегам аIашгIехьбоахкахьтен технически хийфалгеш хаддаша тоаде деза.

ХIанзарча хьалашка къаьстта лоархIаме хул советски законодательство дIадо оргадоахка тоадагта. чIоагIца законаш лоархагIа ца дохкаш кхочашдаларга. Вайдза законаш е телхадента а е теркал ца делга а цхьанкохьа а мегийташ дац. Из къамаьа юкъарчах доашацаш доагIа чIоагIаьлча хланашта а. План закон а хиннa дIатчул тIехьагIа из лархIе, теркалъ лоархагIа ца йоакхаш кхочашагIе сэй. Из боахама дисциплинах дола доаш хиннa Iац, белгалдоахар Пленуме. Из — партийни, политически бехктоахама деш, вай правона норман, вай законодательстве къахьеганой хьашташ лорадара, цар къахьеганех общественни хьалар дегIадоаладара тIадерадаь хиларах дукхагIа лоархIаме а долаш.

Парте цIаькха а белгал йий ленински къахий валтина хурадакхургIйоцадар ларргIа чакхйоахаргIйонаш хилар. Советий, партийни организацей уйла тIоармий найбар санна болча дукха къамаш далара валха къаьмнех юкъарра отношенина предметарах тоара дешархо ца лоархIам дита йиш ца хилара, цун новкъостан тIара дIадохха йиш ца хилара. Вай кхета хьалхаш [illegible] къамашта юкъара отношенина социализме латтийса, хуьппуш деш, кердача хьалийн хинна алхаш хухцу дешаш хIаннаш керчаш ца. ТIаккха ца фу хьакта да къега, из да, хIана йоьхкаш бола, [illegible] са хилар хьехьехка [illegible] ха организационни формаш методаш дегIа а кхулаш, къамнех теадалерах хIанз гаргаддахарах гIо дош, йиш хьахарах а хаддамаш дакь ош хилата.

Пленумо шерра белгалйоахха бол гIулакхо реформа санна дагга Iалашнтте боккхача общеполитически лоархIамечча деша. «Советски общество вай сийлахьдешахийча лархIарамаш бIуборнна дIахьалхамаьтаьа хилйтар дуьхе, — аьлар новкъоста К. У. Черненкос, — хIара керда локтал образованин системаш юкъарча культураш, профессиональни квалификацие а граждански хьинара а лакхагIча боарам тIа дулаа деза». Ниита да, ала мегаргдолаш да, социальни прогресса аьлаш.

Юкъерча дешараш профессиональни школа бола дIалюнгга деанча кердача боарам тIа боахкаш айба, дешаршаш Iилина хIоаргта Iедадалга, коммунистически чIоагIгIа дег тайина къахьегеш дукха бахаш, [illegible] хIоа хурйболаш уж кийбалга, дукхаш къамаш деха вай социалистически. ДIахо [illegible] хургйболаш [illegible] дарахе уйлаша дарта кхетта дунга Iалашде дешаш я реформа. Реформа чакхьокхаре йола хульттарчеа [illegible] къахьегарах [illegible] тIа [illegible] профессиональни организаци дунга, профессиональна-технически училищейш [illegible] болхай [illegible] квалификациштоде, [illegible] дахар ден [illegible] профессиональни дешарца кхы тIа а хьалдаа.

Школа реформах йола ЦК проект деррига халкъо [illegible] маьхдаьккхий [illegible] хьехьалдаш [illegible] хьий. ХIанз реформа [illegible] йоахк чакхъяха еш. Уккха партеерара — [illegible] бола берригача [illegible] чIоагIа материальни организационни йола [illegible], хIоарча хьалхагтар а еш бIарчача, къахьегама политехнически школах йола ленински идеяш дерригIа дегIаккхулар. Цу тIаш лоархIаме да вай стратегически ориентир — массе оагIорахьара дегIаенна сага хьалхкелега бIарга кIаллара даийтар, цхьа мицхьан шархатах хIанза советски халкъа образование, да а деагIиш, доахках деш долча хаахарчея доа ца дар.

Шерра масштаб йола социально-экономически нераната санна школьни гIулакхна реформа из кийтъеш харте хьадешайтар уххаа хьадархочча кхочашI доадаькъастта доаьа, белгалйир халкъа образованинте боллаш общественни ешй лакхдара, цар къахьеганех бытах хьалал дIахо тоадара боахаргIбола гIа. Ухк шера 1 сентябре дола дIадошадаь хIолш-хIишга, отансгIа лакхдарга хьархойн халкъа образовани кхача боккхийн алхий хагера лоархIача 30—35 процент. Из гIулакх 6 миллион сагата кхочаш а шера 3,5 миллиард сом гIертдолаш е да. Иштта дукха ахча лаха мита дац, хIаьта а парте чIоагIа шийса пайдаш дIадохийта хааиtья ахча лоархI хулах, советски школа культуре санна ахча а бергболаш, кхоччаша станы талалташ догIа а йоллергIйолаш. Социалистически строе мийша шийна къарга хьадаргIаш да цу тайнара дин дола гIулакх.

Школьни реформи цар кхайтаниш кийда доаша, цхьа пятилеткарчана лаьрхIа я. Вахьта, такканн а тервкадана лоархIаме да цунца [illegible] йоахк, цхьайбахьда, дукхача хIамената цуи доаьза пра [illegible] бахка проблемаш вахка йоакхала. Бехкета халча, школа производстве вIадьа лаххьу гIулакхаш тIатеIIа чIоагIдаш. [illegible] тIайнарча доахлаьнца лахарча классашкаш дешахо оасаре къахьегагардолай йолча [illegible] нарабгIа йола оборудоване оттала массехи миллион балха моттаг хьара хьалхагIе а кийчадалга дарлаш. ХIара министерства ведомства, комсомола а профсоюзаша а, къахьегама коллективаша чIоагIа къахьоте дезарда. Халкъа юкъарча гIулакха хьалкъехка да деш дола къамаьла, кухуьа цхьенха а цуйна юстара аиса йоаш да.

Халкъа депутатий Советий боаш дIахо тоабара, КПСС социально-экономически политики чакхьяхара дикъ тара цар лоархIам лаххбара, деррга халкъа юкъара натчахьалхен социалистически демократине эргабоахаш тоара парте чакхдахача гIулакхаша дерригIа даьа ца йоагIара чулоа, оагIорхьарча политически гIулакхий [illegible] а. КПСС-ца Советаш патчахьалкхен чIоагIагIа къахьет лоархI тIоа ца хилайтар, мистаьа тIа [illegible] чIоагIйоре, [illegible] хIоаргаш дIобоххар, цхьабь гергаш хьадалга санна дуьхе. ХIара дешаш цар йоа йоахкаш гIулакхана беталонгIа [illegible], партайкъахьеган [illegible] социалистически дунеш халкъашта юкъара воашаш чIоагIъалта. Укхаа гIулакхаш ледаш шерра мотта а хидаш [illegible] Советашта а чIоагIа махкарча эргIаша хьета чакхдаларъ гIулакхаш боахш СССР Лаьххьарча Советаш хааший массашагта новкъостаийта а.

Парте къаьстта лоархIам бу вай Даьхан оборонех тIа дIахо чIоагIйара. ХIанз латтачча тьадд вайера дIадес мехаа [illegible] Iалашиеран советски хала лоарна къахьега тешаме лорабара хаддамаш массе оагIорахьара къахьегага. Из [illegible] кхочашьдара нагьье [illegible] хьара дагьа лаша [illegible] а Советаш.

Халкъа, шина кхочам хьа дечуш хаддаман лоархIам болчо а ец, парте хьалхадеш деррига доакхоагIа XXVI съезда решенийн шина кхочашьаьда чIоагIа уйла тIайохийташ хьенанза даргдешашта. Боттка хургболаш ца вай кердо. КПСС XXVII съезд, тIаккха лулаш хIаннале а кийчдаш деза.

Съезда шийчадар коммуниствизма — из а кердагIдолкерам кхетаду, аIашитеха, шийна кердагIдолча дана хIо дана хIаьа чIоагIгIа чIоагIдоаш дIахта ду бола. Цуна цхьаьт — из я дарь гIалатах кхетаду, из шийна ерригIа а ец кхочашбоацараш, воашаш да, ух дIадатаро бутам дола хьахьа. парттердир — керда дашшки деккхарах кхочашдара кугаш дола хьахьа белгадоа йола да а.

Эгара партера уйла тIадолийтар кердо керда, шийттагIа патилетка кийтъера. Кхы мIенисагIа лоархIаме дац ухк партера эгаш масереша моти дегIабоалаярдара йIарзагIа бола проблемаше [illegible] безага а. «Тхо-я, — белгалдаьккхар новкъоста К. У. Черненкос, — партийни программах цу ца решениш XXVII съезда [illegible] бола баш ца вай. Цунца хьина кIал ещда общетеоретически кард сала ца Iеш, айхха хьоа а ее ца дола вайтьоча экономически [illegible], прогнозаш. Цо [illegible] хульйтергал дегIаккха социальни эргальнаха тоарча [illegible] долахинши коммунистически дIахьалхаша авлрах [illegible] реалистически сурт дала ва».

Цу гIулакхаш чакхьайн гIоат парте [illegible] уйла, цу тIа а общетеоретически хиаш ца Iеш, политически а йола уйла. [illegible] советашт Iаьхий из теорн а марксистско-ленински теоре из аннаро кхетаь сиегт а — из массашна а хишад, хIанз а ба КПСС вез духбуеш эттаро лоархIаме хьест.

Апрельски (1984 ш.) Пленумо, цо тIайIцача решенеша, КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лаьххьарча Совета Президиума Председатела новкъоста К. У. Черненкос дакха къамьаланша хьалха бед [illegible] воздействие [illegible] кердача СССР Лаьххьарча Совета [illegible] сесса балха. Сесса [illegible] а йолаш СССР Лаьххьарча Совета Президиум керий, СССР Министрий Совет аIашагIьаллай, СССР [illegible] цо дIахо чакхдоахаргдолча гIулакхий хьакъехьа ль Законеш, юкъарча дешарах профессиональни школа реформа Кертера лостамаш къаьнбехьда.

КПСС ЦК Пленумо, СССР Лаьххьарча Совета сессо вай общество дегIайоагIача хIанзарча этапе керерча а дIахо йодача а хинара декхарах кхочашдара тахкьин хьадда установкаш елий партеа, деррига советски халкъа. ХIанз уж дIара советски халкъа дIадихоачанна аргьац. Цу гIулакха доакха дагьа тIоач [illegible], радиога, телевиденега. Цар кертера декхар — [illegible] хьахуьнар, хьалха латта хьаьр дIайоаршанар, социалистически кхь [illegible] дегIадахар, кхочашам хьесачадоахачаш царех пайда эцачаш, кхочашбоадараш хьесенна дIайоалатча новкъьостах [illegible].

КПСС ЦК Пленумо, СССР Лаьххьарча Совета сессо хьахайтайдар, тIаьйна решенеш ленински партеа гонахьа аьхха кхотабенна болча советски халхи, цо тохаже пайда кулгал а деш, толаше кхочашъергIйолаш, коммунистически кхоллама сийлахь-боккхача наанъ тIа кердa толамаш доахаргдолаш шоай чIоагIа дег тIайна хилар.

(Ухк шера 16 апрелера «Правда» газет).

Кортолаш кхеда йоацха балха опыт йолаш механизатор ва Хачубаров Хьадис. Шин кхай тIа де дохна хинна бIаьстан балхах дерттIа чакхдаьхад Хачубарова. Цул тIехьагIа шекара свеклаш кхеерашта шоагъоссыл дел ва Хьадис. Мальсатоо МаIаса кулгалдеш йолча звеной араш дIаххни вода хIанз Хачубарова. Массехк дийнахьа 30 гектара тIа дIайийна хьалхой цо из шоьте йола культура.

Ухк шера «Назрановский» совхозе 450 гектара тIа хьалкхеергыа шекара свеклаш. 17 апреле хьаттIа оттам 250 гектара тIа свеклаш дIайийна хьхий цига. Юкъейсараш кхь-дагь дийнахьа дIайийна хьа дергI.

С. ТОВСУЛТАНОВ.

СУРТАШ ТIА: Хачубаров Хьадис.

Свеклаш дIаюош я агреги.

И. ПЛИЕВА сурташ.

АГРОПРОМЫШЛЕННИ КОМПЛЕКСА ПРОБЛЕМАШ

Нохч-ГIалгIай АССР агропромышленни комплекс дегIайоалаяра проблемашта хетаьча республикански совещанера

Ухк тIехьарча шерашка патчахьалкхено дукха новкъостал дар бахьан долаш, дикка хувцаденна хинад республика юрта боахам дегIабоалабеча. Дукха а йоккхагIа хинна производственни фондаш. ХIанз 839 миллион сома я уж, хIаьта ерригача агропромышленни комплекса — 1172 миллион сома. Республика, берригача махка а санна, юрта боахам дегIабоалабара чIоагIа вливни хьй КПСС ЦК майски (1982 ш.) Пленума решенеш. ЧIоагIъенная колхозийн совхозийн материально-техническа база, хIанз цар безам дукхагIа ба дика продукци хьарца. 1983 шера юртбоахама производства ерригга объем 360,5 миллион сомах хилар, вешта аьлча, 1982 шерарчул 3,4 процент йоккхагIа.

Кхачан программа кхочаш а еш, республика колхозашна совхозашна Iалашдадад кхаь шера план дохнача ялатийна — 107 процент, коартолашта — 111, хьакийна — 129, шурайна — 100,2, фуашта — 104, тхана — 100,8 процент кхочаьтъелга. ДукхагIа хиннад доахан, ца, моттIара салдзараш; лакхъенний цар продуктивность.

Лаьтташ лелаеча шерра юкъехкаха лаьмай хьаннIаш, шекара свеклаш, баьцадараш, коартолаш кхеяра, хIаьта хьайбай боахаме — чуоттадаь доахан, хьалдарч кхабара, шурен моатIарча салхазарий дулхи дахара индустриальни технологеш прогрессиви методаш.

Белгала лаккъенний юртарча социальни эргалонги тешаш. Дикка дукхагIа хьалде даьммад чуIа цIенош, клубаш, бытовой гIулакхаш ду предприятеш, библиотекаш, ункхцено лорарен халкъа образовани учреждениш.

ДукхагIолча боахамашка шерра юкъехкухь лаьтташ лелаларен хьайбаш деладарен бригадна поддряд. Дукхача боахамий рентабельность лакхъенний, 1983 шера деррига а лаьрхIача 7,8 миллион сома пайда баьб колхозаша; 2,6-за кIезигаьад аьнаш совхозаша.

Цу дикача фактай ше цIерам йоахаш, докладчика — НГIАССР Министрий Совета председатела хьалхарча заместителя С. Н. Кожуховсие къаьстта дийцар республикан агропромышленни комплекса балха тIара кхочамбоццараш. Продукце цхьадолча тайнаита кхаь шера планах лоархIаьньц колхозаша совхозаша уж кхарген патчахьалкхента йоаьарген дилаче. Задание кхочаъельга Iалашдаьдц ялат кийчдара Гудермесски, Малгобенски, Надтеречни районий, шекара свеклаш кийчъяра — Гудермесски, Ачхой-Мартановски, Урус-Мартановски районий, баьцдараш кийчдара — Грозненски, Сунженски, Шалински районий боахамаша. Кхочамбоацараш нийсдайтара керттера бахьан — цхьайолча колхозашкен совхозашкен довл эсала дар. Ухк тайнара масал доаладир совещане. Дукха хIана ца [illegible] цхьатерража [illegible] ма-климатически хьалашка я [illegible] Малгобенски районаш. Хьалхарчун боахамаш бIубенна алсамдоах юрта боахама продукце деррига тайпаш, мел ца йолийташ кхочашью уж дохкара плаиаш. ХIаьта малгобекцаш, кхача бесса, шер-шера юкъагIйоах уж.

ТIехьадисар дIадаракхаргдола, толамаш дегIакхуладргдола керттера нийъ — юрта боахам производства интенсивни формаш тIа оттабар. Цо дIадех вайла нийъ доацилга, агропромышлении объединени гIулакхаш хьадим болаш тоадела, экономически балла боарам лакхбелга, хозрасчет, коллективни подряд шерра юкъейоалаелга, экономически рычагех кхетаме пайда эцилга.

Ялата проблема къоастара боиххача лоархIаме дикарбекIаш кхеяр. Нохч-ГIалгIайчен хьалашка хIара вешерыа ялатийн силосни массандакха хьувиъам тел цар. Цунна тешал ду «40 лет Октября» яхача совхозера Б. Кодзоев, «Гойтинский» совхозера А. Алихаджиев, «Атагинский» совхозера Ш. Гайтамиров, «Лермонтовский» совхозера Л. Захаев, кхыбараш санна болча хьажийIаш лелаерий дукхача шерий опытон царна кергIдувларашен. Уж — республикерча ерригаш а хIанц аьна йолча лаьттан-климатически зонай викалаш. ТIаккха, массе мотте толаме кхее метаргйолаш я-кх пайдига хьажиIаш. Халахете а, цхьадолча боахамашка хьувиъам во хул, хIаьта лаьтта лелаяра культура лоха хилар мара, кхычуваах кхетаде хIама дац.

Е йоагIача тайнара терво яц республике дутта кхеяра. ДукхагIолча боахамашка хIара гектара тIара 18 — 25 центнер мара гулдац кIай ялат. Цунца машар хила мегаргбац.

Дукхача боахамашка дерттIа пайда эшаш шекара свеклай лакха хьувиъам кхеяра йолча торонех аьттув болаш долча хьалех. Механизаце боарам лоха ба, кулгаша ду балхаш дукха де дезаш хул кхашна.

Совещане аIенхаштта критика йир нийсаш лелачача боахамашта. Уж дегIадоаладарга Iалашмате дукха рузьяа дIадахийтад патчахьалкхено. Цхьабакъда, цар юха хьалур хайра хIама дац.

Юртбоахам культурай деррига тайпаш дахара болха кхочам ба хий дехкача лаьттаех машта эца беза а хоаш пайда эцар. 155 эзар гектар да уж, цхьабакъда, дукхача боахамашка воча хьал тIа лелалу. Совхи боахама балхаш дерттIа аIаштIехьа ца дахар бахьан доаш 6 эзар гарта гектар хий ца дулаш йисар Ачхой-Мартановски, Урус-Мартановски, Сунженски районашна. Цхьацайолча моттигашка кийтъяц массосни оборудоване, хий деха сеть. Керттерча даьтье цуаах кхетале делаш да, хий дехкача лаьтташ тIара хьувиъам хий ца дехнача лаьтташ тIартул хийра дукхагIа ца хулаш хилар.

Доклада тIа ира оттадьдар республика боахамаша фу кхеделга аIашкIехьдаккханза дарг ца хиларах лола дош. Машар хила мегарбац дукха колхозаш совхозаш шоай фу а, кхыметтех, хулцар де фонда йоацаш хиларца.

Люцерна фу даьнхара гIулакхна доаккхий дехкараш латт республикан хьалхашпа. Ухк шера 3,6 эзар тонн дохйа деза из патчахьалкхента. Колхоза, совхоза, района хIара кулгалхочоа из задани сеп чотах кхочашьаьерга бокъонна ханза а из кхочашъара цо дола хIама дилза а дарга.

Совещане балхах йоакха моттиг дIалалдар хьайбай боахама проблемаша. ГIулакхаш во делац Назрановски, Надтеречни, Ачхой-Мартановски, Веденски, Сунженски, кхыча районашка. Немаорг ала йиш йолаш дац, халахете а, дулхех шурий йоккха декхар тIалсача Грозненски района боахамех. Шурий фермай продуктивность лоха я Малгобенски, Урус-Мартановски, кхыча районашка. Во аIаштIехьдаьккхад чуоттадаь доаллам кхоабелга.

Вешта, республике кIезига боахамаш яц хIара IттагIара 3 эзар а кхы дукхагIа а килограмм шура йоахаш, чуоттадаьча хьайбашка дукха дулх тIадеттадоакйташ.

Доаьгарий проблема — хьайбай боахаме эгара лоархIамечарех наI. ХIара шера чуссоалаьча наьтгIа хьайбай, цхьан условни карта лоархIаш нийтьер гIоккачен мошачей дохьъарий кормовой единицай 13 — 15 центнер мара яц, хIаьта из нормагIа йоагIачул 5 центнер кIезагIа я. Дукхача боахамашка дерттIа хац силоси сепажи лаьттах йоллара технологи. Классни доалаш дуе 10 — 14 процентага кхачалаш дола доаькъар. Болх во бу доаькъара цехаша. Кийчдакха дехкача доаькъарах дерттIа пайда баIац.

Республика агропромышленни комплекса доалахьа, йоахар дIако докладчика, тракторий, комбайний, кхыча юртбоахама машений йоакха пара я. Халахете а, дукхача боахамашка цар берригача еназ пайда эшац. Механизатораш тоъац. Къоастте йиш йолаш яц из пробдема, нагахьа санна партийни боахамех кулгалхоша, агропромышленни объединенех специалисташ цунна цIенхаштта уйла тIайохийташ хилча?

Совещане даькъа доаьаракха массе оагIорахьара дийцар лаьтта лоладечех хьайбаш лелаечех коллективни подряд кийъейоалаярах дола дош. тIаккха цуах чIоагIгIа лоархIаме хьад хургдар юрта боахаме къахьегама оасаре лакхъера. КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лаьххьарча Совета Президиума Председатела новкъоста К. У. Черненкос болгалдаьккхад: «Бокъонца йола социалистически самоуправлене форма ше хилар хьалхахад, масала, бIарчача цхьан нарядагIа бу болх оаша долча бригада къахьегам аIаштIехьбаккхаро. Валха цу форма тIа хьинача коллективашка, массаза лаар санна, къахьегама оасаре а дисциплина а лакхагIа я. Укхаза хIара боалночоа дикагIа бIаргату ше хьийгача кьохи дувах хьадаьккхачоа юкъара бувзам. Укхаза шаьра гуш дул новкъостаца аIаши деш дола гIо, лакхаквалифицированни социалистически къахьегамо ешн йола кхетаме воздейства».

1983 шера республике бригадни подряда тIа лаьхкар 868 подразделени. Хаоттама хьалашца дилача аьттув боацаш дар шу. ХIаьта а, аьлар С. Н. Кожуховсие, коллективни подрядагI боах бальча бригадашен звеньяшен массазарчул дикка доккхагIа даьхар толамаш.

Халахете а, совхка цхьадолча боахамашка аIашагIъелха хинна подрядни коллективаш хетаелар. Деррига а фуд аьнна, уж аIашагIйоххара кертера принципаш телхаьай, механизатораш кист-киста кхыдола балхаш де а ухийташ тIеребахаб, кхы тIа а телаш доаахчен премеши етъара порадок терхалъьаш, к. кх. aI.

Уж кхочамбоацараш дIадаха деза. Ухк гарттача хана юрта боахама продукце кертера тайнаш доахкара коллективни подряда тIа доахкаргдола гIулакх аIаштIехьданкха дезаш декхар латт партийни, советски организацийн, юртбоахама ведомствашта, районни агропромышленни объединенешта хьалхашка.

Совещане даьъа хьыцарене чIоагIгIа уйла тIаяхийтар экономически дешашта. Белгалдоахар, цхьабелча боахамашка кулгалхоша планировани принципаш телхаеш, экономически нийсьянза йола решенеш кист-киста тIайIеш хилар. Ведомственни РАПО-ян боахах дукха хьокхамаш гертара гоадий мара дIаххачийтац боахамашна. Дукхача колхозашкен совхозашкен нетаеннай юкъъяннарен бухгалтерски учет. Цу дерригача хIамаща зуламаш дара, деррига хьинар тIадахийта болх ца бара аьттув бола хьалаш нийсду.

Юрта боахама интенсификаци ярои дух рентабельность лакхъярои дIадех берфигача экономически балха боарам тIагIертта лакхбар. боахаме механизациа доал зар эргадаьнха тоадар. Ерригасоюзни экономически совещане К. У. Черненкос аьлар: «Цу гIулакха духьал кулгалдара организационни методаш тоярах соатIа. лакхбе беза кадрай экономически уйлан боарам. Ма хулла дегIакхуьлаш эза массай творчески инициатива, чIоагIбе эза порядок, дисциплина, лакхбе беза бехктоахам». Цунца дувзаденна совещане кертагIдаьхар республика а районий а агропромышленни объединеней болх тоабелга барг ца хилар. Хьадда бола болх бу цар юртбоахама производства эффективность лакхъяра, колхозашка совхозашка гIулакхаш деча предприятейн организацеш бахкотоахам лахбара. Цхьабакъда, цхьайолча РАПО советаша хIанз а бокъонца кхетадаьдац деча хулашнй маIан, кхочам болаш пайда айбац агропромышленни объединенета чудоагIача боахамий, предприятей, организацей балха координаци ира йолча шоай торонеха бокъонех. ЧIоагIгIа критика йир цар деча балхий дикала даьтъе «Сельхозтехникаш», «Сельхозхимеш» предприятешкара деха доагIар хьадехаш йоацача Грозненски РАПО. Дийцар, объединенешта керте бокъонца бола юрта боахама организатораш, экономически гIулакхаш дика доаш бола специалисташ уттабе беза хилара. Ше болх беш кертера тоахам тIаберакхийта беза РАПО колхозно-совхозни производство, боахамий экономически хьал тоадара, перспективни декхараш къестадара тIабероабаьча организаторски балха.

Совещане кертагIдоахар, агропромышленни комплекса доаха толамаш дукхача даьтъе колхозаштен совхозаштен кулгалдеча, юкъарча звено специалистий кадрех тийша хилар. Масала, уттабора новкъостий Л. Ф. Яснецкая, А. А. Хусаинов, Н. А. Юшков санна бола колхозий председателаш, П. М. Крутов, санна бола совхозий директораш, кхыбараш. Из новкъадаь а, цхьадолча боахамий кулгалхоша боабу шовех бенна темаш. Кадраш хьахаршара, царна кхетам бала, дешийтара деза деш тIахьонаш лоаттабе беза парте горкомашен райкомашен, колхозийн совхозийн партийни организацеша. КПСС XXVI съездо, парте ЦК майски (1982 ш.), апрельски (1984 ш.) Пленумаша агропромышленни комплекса хьалхашка оттадь декхараш къоастада йиш яц лакхача боараме управлене экономически методех пайда эц ховргдоаш бола дикча дийша специалисташ ца хилча, аьлар докладчика.

Прениех къамаьлаш даьча КПСС Шелковской райкома хьалхарча секретара В. Г. Табацковас, Грозненски райисполкома председатела У. А. Арсанукаева, КПСС Сунженски райкома хьалхарча секретара Б. К. Чагаева, кхыбараша къаьстта кертагIдаьхар хьалхашка уттаду дешаш къестадеча районий агропромышленни объединенеш боиккхача лоархIаме хилар. РАПО авторитет, аьлар В. Г. Табацковас, тIатIа лакхлуш латт, чIоагIлу доаьъонта юкъера бувзамаш. Хьинаре болх беза я РАПО Сунженски районе. Цхьабакъда, аьлар Чагаева, кист-киста новкъахеех цхьаболча партийни ведомственни хьашташ. Цар болхонта тела алашеш продукцега хьейцна хургдола гIулакх оттаде деза.

Совещане доаькъошхоша теркам тIабахийтар лаьтта леладара шерра химизаци е эзаш хилара. Из хIанз мел эффективни да дийцар юа совещане къамаьл деш «Сельхозхимия» Назрановски районни объединене председатела М. М. Костоева: Цо йоалайир хьинкIий, коартолий, шекара свеклай хьувиъам лакхбаларах йола хьадда данеш.

— Из гIулакх деча дагIа лаьцад тха объединене механизатораша а, — аьлар цо.

Совещане дийцар, дукхача боахамашка доахаш дола лакха толамаш прогрессивни [illegible] аIаштIехьбаккхара хIанзарча хайарча формаех пайда а кийбаш доахаш хилар. «Атагинский» совхозе хьехий ферма бригадира А. Р. Алиева хоам бир, ше кулгал деча коллективо дIадахача шера дукха комбинате дIачуйина хиларах хIерено дозал 110 килограмм а йолаш йола 2540 хьакха. Цу гIулакхах боахама баьнна духьал цIена пайда 102 эзар сом дар. ДукхагIа хулаш йоагIа ферме йоакха шура. Шин сменах болх бе йоленний фермаш, хьадаьд бола лоатта дика бытовой хьалаш.

— ШоллагIа шу да тхо доаькъара хье доаца, — аьлар, къамаьл дьаьо. — Бокъонца Iалашгъьй фермаш силосаца, гIоахача доакъарца. ХIаьта хIанз шолагIа хIара ца саха доахаш кердача рапсаца кхоаба.

«Атагинский», «Гвардейский» совхозий балхах масалаш а кхуалаш дийцар коллективни бригадни подряда эффективность лакха хиларах НГIАССР юрта боахама министра М. А. Арбиева. Цу хьамъехьара дукха хьадда йола даннеш кхийлар совещане къамаьл даьча «Гвардейский» совхоза директора А. Г. Завгаева. Х. Насуханов керте латтача подрядни звенос кхоабача хьайбашта цхьан килограмма кхочаш дулх тIаккхет юкъера лаьрхIача дийнахьен буси. Патчахьалкхена дIачутел 490 килограмм хIараше дозал дола бугIаш. Дукха ха йоацаш дехнад совхозо патчахьалкхента 700 тонн дулх, хIаьта 1983 шера — 1000 тонн соатIа. 1983 шера кхаьчаб боахамга 2 миллион сом соатIа пайда.

Коллективни подряда йоакхача торонех дийцар совещане митта Ножай-Юртовски районни агропромышленни объединене совета председатела А. А. Абдулмуслимова, «Назрановский» совхоза партокома секретара У. Х. Мислаурова, Шелковской районерча «Коммунизма» яхача колхоза кертерча экономиста Л. Н. Шаповалова, кхыбараша.

ДIахьха къамаьл дир совещане КПСС ЦК члена, парте обкома хьалхарча секретара А. В. Власова. Цо итог йир республика агропромышленни комплекс дегIахара проблема ювцаш даьча къамаьлий, теркам тIабахийтар тIадиллача гIулакхах бола кадрай бехктоахам лакхбара, дисциплинен порядоки ерригача звеньяшка чIоагIъяра, партийни организацешна боахамашта деш долча кулгалы боарам лакхбара хьехьехьара КПСС ЦК февральски (1984 ш.) Пленуме дIадекараш цIенхаштта кхочашдийза даргдоацаш хилара. Новкъоста А. В. Власова кертагIдаьккхар деррига бIаьстан балхаш дика чакхдаха дезаш а лаьттанн хьайбай продукце деррига тайпаш чударен доахкарен къаьсаьар патчахьалкхен плани дувциага а йоацаш кхочашбе эзаш а хилар.

Совещане доаькъошхоша тIайцар йоагIаш йола рекомендацеш.

Ондзол дехьара

Польски Халкъа Республике вежаралла долча социалистски мехкашца эттара хьалхарча агӀонца Советски Союзаца цхьана леладу экономически гӀуллакхаш дегӀаккхуларон шордарех бакъа техник ду ПНР халкъа боахам сихагӀа кризисни хьала юкъера хьабаларна.

СУРТА ТӀА: СССР-ан Польшан эксперташ — Варшаверча советски техникан хьокха оттаьча зале. Укхаза гойташ да металлах оагхаш еча хӀанзарча эттара вордагӀа йолча станкеш иттам тайпаш.

Г. НАДЕЖДИНА сурт. ТАСС фотохроника.

Ленина цӀергӀа я

Хетаргахьа ГДР столица города юкъерча дакъа тӀарча майда-ита юкъе эттара къонахтарех цаӀ я иэ. Майрра «5» оалача латински алапа хьисапе хьувзадаьча 11-эза аlаштlардаьча цӀенойн 17, 21, 25 этажаш сигала урагӀаьхача эдаей комбинаци къастта шиӀ тайпара куц оттаду цун, берлински керда цӀенош хьалдаьча ккхча районашта тара хилийтац.

Майдана юкъе дагӀача памятника даьта долча цӀеча байракха тӀара цхьанена тӀехьа шоллагӀлар довгӀаш дола догамаш сатна, гонахьарча городской пейзажаца гармонично товш я лаккача цӀеной комплексай чӀегилгаш. ХӀаьта байракха фоне сатийна латташ да Ильича сий дола тӀов.

Иштта я из дерригача дунен пролетариата бахьча цӀи ейна майда. Ерригача архитектурин ансамбло новкъарле яц моллагӀча хӀанзарча хапарча йоккхача города бахкало йолча транспорта интенсивни лелама, хӀаьта цунца цхьана кхоачам болаш моттиг ют цо шеррача газонаштеи цига дӀасгӀача ӀадамаьӀо дуккача тхьаштех.

Ленина майда тӀа гӀирсаш хьаlдар города исторe эттара къагагӀа йола сагӀош а хиина дӀаэттад. 1968 шера 7 ноябре еллар укхаза хьалхара дард, хӀаьта дул тӀехьагӀа цхьа шу довллаш, 1969 шера 7 октябре, ГДР хьаль 20 шу дузаш лаккача цӀеной группа мерттерча дакъе кийча яр эксплуатаце дӀаяла. Майда хьаяр беррагӀнеша деш дола гӀулахх а хиина дӀаэттар. Зоараш болча ГДР столица бахархоша даьхьа хьаьар территория тоаешии хозьеши дахьча балкашта юкъе. Памятника юкхе догӀача роза яхача зиэай цхьа взарм ах воарм кӀоларг еда тиша аьшки кхыйола тиша хӀамаши гулъяра чотах 3500 марка гаргга ахча дахккад пионераша. Студенчески каникулаш йолча деношка майда тӀа михо теркаси хьулар Парг1атача немецки кагирхой сийна байракхаш: берлински вузий студенташа иштта даньа ларцар майда хьасча.

1970 шера апрель бетта цхьатарра ши цӀей белгалдир ГДР столица бахархоша — В. И. Ленин ваь бӀаь шу дизарн цӀун цӀи деладеча майдана юкъе дунен тӀа эттар хьалхара социалистически пачхахалхе хьаьчуна дегӀа памятник хьаделлари. ЦӀи хезача советски скульптора Н. Томске даьча монументa тӀера тӀаккелла кхолавр Ӏочу мишта довгӀа хьажа гулбеша мах 200 эзар сагӀ гаргга бар. Цу событеша хетаьча митингах хилар Советски Союзан Германски Демократически Республикан халкъий доттагӀала йохаргйоаца цхьоагӀош, ленински весметаштен коммунизма идеаланен уж тешаме хилар хьагойташ йола демонстраци.

В. И. Ленина памятник хьадаь цӀе гранит къаьгга гуш ба майдана юкхерча шина гуьна боса сагӀош тӀа уллача Фридрихсхайн яхача халиха парни баьццарча фоне. Города плана тӀа «бункерин» окл цу гувиех, хӀана аьнча, уж хьанинад тӀом сецачул тӀехьагӀа лелхийта бункерош хиннача моттиге. Цага дӀайхьар цу моттига юххерча кхь кварталa тӀара миллион кубометр гаргга йохаьча аданеех юхейиса хӀамаш. Цу хана деиз укхаза селаlа хенача хӀара сага дагаух немецки лаьтта дӀахо йодаш дана цӀанкха а ваха кхы тӀема даьхе ахераме ца хилийта торжественно даш деиа «хьалхарча сахьата активисташ».

Фридрихсхайн яхача парка йиcлуш яц исторe дукха лоархӀаме событеш. Ленина памятника кхо бӀаь метр гаьна латт аьтта бе топ а йоаллаш, бий баь аьрла нуаг а долаш волча матроса бронзовн гӀов. Из ва 1848-чeй 1918-чсй шерашка март бетта хинца событеш йолаш барикадашта тӀехьашкара тӀемаш деш байнарий сатем лорабеш.

Парка цхьан оагӀорахьа гӀолла йодача Маршра цӀергӀча улица тӀа дагӀа цхьаьна памятник. Немецки интербригада тӀемахо ва этажа ваха окопа чура гӀеттa. Из дегӀад шоай даьхен доалоаштa гаьна фашизмана духьала леташ испански республика бахьан байнача немецки халкъа къонгаштен мехкараштен — кхо бӀаь сага. «Шо да тха социалистически дайнехха кагирхоштa дола масал», — аьна да лохе цун тӀа дахь йоауъ. ХӀаьта гаьна доаццаш дагӀа дунен шоллагӀа тӀом лаьттача шерашка цар цхьана лоаттабь къовсам бец цабалийтара польски тӀемахоштен немецки антифашисташтен егӀа обелиск.

Берлиций а столица хьаший а хоза а хеташ салоӀа моттиг я тахан Ленина майдане юххера парк. Салоlа ух укхаза вах, тӀагӀертта къахьийгачул тӀехьагӀа. ХӀаьта лоа уллаш долча Ӏан деношка гӀад а дале гувлаш тӀара соалозаш чухехкаш хул укхаза берош. Дина традици а хиина дӀаэттад шер-шера укхаза ГДР коммунистий органа «Нойес Дойчланд» яхача газета цӀей дездар. Уж цӀейш долча хана дукха зиэаш лехх Ленина памятника юкe. Кхы а дукхагӀа хурга уж 22 апреле, ГДР столица бахархоша ерригача прогрессивни адамлейца цхьана дунен пролетариата баьчча ваь 114 шу дизар белгалдоаккхаш.

Александр КОРНИЕНКО, ТАСС корр.

Берлин.

ПРАГЕРА ЕЗА МОТТИГ

Мехка эттара йоккхагӀа йола общественно - политически а культурни а центр йолча Прагерча В. И. Ленина музейс толаме кховчашду шиӀ сий дола декхар — чехословацки къахьегамхошта довзийт дерригача дунен пролетариата баьчча вахара цо юкейита теоретически тӀехьален, Советий Мехка машара политикана пропаганда ю, коммунизм хьалъяра новкъа долаш советски халкъо даьхача толамех дувц. Музей я 1912 шера РСДРП IV (Пражски). Ерригроссийски конференци хиннача здане. Лоаца аьнча, цу здане ненаш шоаш да большевистски парте вӀхаре хиннача лоархӀамегӀарча событешаш.

— Традици а хиина дӀаэттад музея дунен халкъашта хьалхарча коммунистически болхлойн болама исторe лоархӀамечa даташтен событештей, керда экспозицеш хьа а еллаш, къахьахар. ДӀадехачa шера, масала, лахьхӀа йола выставка хьаеллар хийсыр Карл Маркс ваьча дийнахьа дена 165 шу дизарна, — дуац музея директора заместителa Перемислой Милана. — Из дешше а тхо даиллац, кхетадеш да, дилла а йолаш йолча тхоай экспозицеша керда материалаш — документаш тӀалетта. Иштта, наькa теркам чӀоагӀа тӀаоз 1900 шера ленински «Искра» хьалхарча номера кепатехача типографe макето.

— Тха коллективо, — дӀахо дувц соца къамаьл дечо, — хан-ханахьа аӀашагӀьехк выставкаш кхыча моттигашка экспозицеш дӀа а кхухьаш. ХӀана укх сахьате, хетаргахье, цхьаькха миӀнг хургьяц. Чехословане пражски музеи дӀа-яха кхухьаш йола экспозицеш ца кхоачаш. ДӀадехачa шера мехка иттaш йолча городашкея юргашкеи бахаш бола нах хьежар «В. И. Ленина образ чехословацки политически плаката тӀа», «Ленин Праге», «Владимир Ильич Ленин почтови миниатюраш тӀа» яхача а дукха кхыйолча а чӀоаггӀа наькa теркам тӀаоьаш йолча выставкаша. Довзоа декъарча тхоайх тарарча организацешка—Москверча, Киеверча, Ленинградерча, Софирча В. И. Ленина музейшца шерра цхьана гӀулакхаш леладу музея коллектива цу тайпара мероприятеш хийчеш. Иштта, «КПСС — В. И. Ленина парти» яха выставка адамлех исторe лоархӀамеча датана — РСДРП II съезд хиина 80 шу дизара кердача тайпара йола парти хьахьлара хетаьяр. ХӀаьта цуьна эзаш хиина дукхa документаш, фотоматериалаш, картинаш, плакаташ, кхыйола мaьхe экспонаташ яхкийтар московски В. И. Ленина Центральни музея. ХӀаьта тхо долча кхачалехьа Венгрей Болгарей хиннаьр выставка.

Дукхача хана дена латт музейнен дунен тӀа эттара хьалхара социалистически пачхахьалхе хьаьчун цӀа лелаеча чехословацки предприятештен юкъе доттагӀал. Цу заводийн фабрикайн болхлой ба цу Гиберски улица тӀарча здане эттара дукхагӀа ухараш. Воккха теркам тӀаухийт музея белхахоша кхувшоаг Ӏ а ч а тӀехьенна марксизма-ленинизман социалистически интернационализмав кхетам балара. Йоккхийча, паргӀатача эелашка хул керда пионераш хьайбара Ленински урокий торжественни церемонеш, семинараш. Из хӀама дина традици а хиина дӀаэттад. Шеррача дукхача пlанерча пропагандистски балха юкъе холуш моттиг лоац плане тӀа, масала, «Ленина идеяш яхаш я толамаш доахаш а я», «В. И. Ленин — большевистски парте вожди организатори», дукха кхыйолаш санна йола темаш йолча кинолекторе.

Дукхача времяций чехословаце, столица хьаший наькъаш В. И. Ленин музейна тӀадоагӀаш да. Тхьаь итт шера кхо миллион совгӀа сагӀ хиннаа цун сийрдача паргӀатача залашка.

Виталий ЯРОШЕВСКИЙ, ТАСС корр.

Прага.

Культура хоамаш

ШЕРРА ДЕЗДУ...

Республикан культпросветучрежденешка а, музеешка, техникумашка шерра белгалдоаккхаш а дездеш а да В. И. Ленин ваьча дена 114 шу дизар. Грознерча № 1 йолча централизни библиотеке хилар «Ленина хьакхьал — поэзий гӀулакхашна» яха тематически сийре. Дикa теркам тӀаозабе я «Ленин вайца а, вертвоацаш а, сийле йолаш а ва» яха укхаза хийчъаь книжни выставка.

А. Гайдара цӀергӀача библиотека болхлоша Тимуровска Асекх Гальверина Светланица чакхъяьккхий «Ленина бераши», «Ленина васкеташте темана дахьа беседаш. Иштта кийчъай литературно-музыкальни композици.

Л. Н. Толстой цӀергӀча Нохч - ГӀалгӀай пачхьалкхен университете дӀадоладеннад бахьча ваьча дена хетадь художественни самодеятельноста хьалор.

ТЕНИКИНЯ ТЕАТРЕ

Нохч - ГӀалгӀай республикански техни центра трупа масттa хул Къулбасед Кавказа республиканашка а хул яхкаш а гастролашка яхе.

Укх деношка шоай театральни гонзал героя Шевченко бахархошта йоазийташ ба эрсий группа интересни. Цар школашка, культура ЦӀеношка, кхыча учреждененашка шоаяттьаза гойтаргья Владимирa «Пила цӀоргиш» яха спектакль.

ХӀаьта нохчий трупа хӀаьа керда спектакль оттаеш я. Из я А. Усманова «Эзаш ца мега нах» яхча кьесах оттаеш. ХьатӀоаьогӀача бетта из фьалг а бенааргба берета.

КЕРДА ЦӀА

Цхьаькха а керда цӀа хьалъеттад Черноречье яхача поселке. Плана хӀанттӀардаьча цу чу баха хоашаргба 50 дезал. ДукхагӀча дахье цу цӀагӀа баьаргба «Грознефтеоргсинтез» объединене болхлойн специалисташ. ПачхьалгӀа кхен неиесе дина оценка луш дӀайнад из цӀа. Мел эша хьалаш долчe цу цӀагӀа баха хоашаш ба «Грознефтехимре и с т р о й» треста ДРСУ-1 токарь Вахкур Владимир, цу треста ДРСУ-3 слесарь - монтажник Веревкин Александр, А. Шериповa цӀергӀча мехидаьтта чакхдоккхача завода воккхагӀвола оператор Сабелев Александр, кхыбараш. Раьза ба кердача цӀагӀа баха хоашараш хӀанта аьча йоакхоиш.

Ала деза, «Грознефтеоргсинтез» объединене болхлоашта лаьргӀа кхы а кхо цӀа хьаоа доладарах.

Р. АЛИМОВ.

САЛОӀАЧА ДЕНОШКА

21 АПРЕЛЬ

В. И. Ленина цӀергӀа культура Дворец. 8.00. «Унахцlенох» труппа занятеш. 10.00. Болх беш я кинолюбителий клуб. 10.00. Болх беш я ловзаш йола автоматаш. 19.30. Болх беш я «ВӀашагӀкхетар» яха дискоклуб.

Н. К. Крупская цӀергӀа культура Дворец. 13.00. «Ленина цӀи дини найна я» яха утренник. Болх беш да «Юный Ленинец» яха кинотеатр. «Ток йола сег» яха художественни фильм.

22 АПРЕЛЬ

В. И. Ленина цӀергӀа культура Дворец. 8.00. «Унахцlенох» группа занятеш. 10.00. Болх беш я ловзаш йола автоматаш. 11.00. «Фалгийн тамашийн дунен тӀа» яха киноклуб. 12.00. Берий профсоюзан художественни самодеятельноста коллективай отчетни концерт. 19.30. Болх беш я «ВӀашагӀкхетар» яха дискоклуб.

Селаlаd

В. Д. БОНЧ-БРУЕВИЧ

СОВЕТСКИ ГЕРБ

Дерригa а вай мехка керда хьахоллаш дар. Пачхьалкхен герб а кердаяр эшар, халкъий исторe цӀанкха а хиллабоар — дунен чу эттара къоара хьакхолача аьрлойн боккхойн пачхьалкхен герб.

1918-гӀа шу доладуш гербе сурт дара со вонна, хӀаьта аз Владимир Ильич вачо дӀадахьар из.

Владимир Ильич цӀий кабинета вар цу хана, Свердлов Яков Михайлович, Дзержинский Феликс Эдмундович, кхыча комиссарaца хьаьалa деш.

— Фуд ер! Герб!.. Хьаийтаа! — истоле тӀа Ӏотта а еийрза, сурт таьа хьала воллар Ленин. Массавар а, Владимир Ильичa гонахьа гул а венна, суртага хьажа вар.

ЦӀеча гоьнен тӀа лепаш яр хьалкхеташ боагӀача малхa эӀанараш. Царна гонахьа мархӀаийха доатхар кӀи канаш. Юкъе аӀашкаттa латтар марси мӀоен. Кенията юкъера мальзе эӀанараш йолчaьа дӀадерзедь тур латтар сурта тӀа.

— Теркам тӀаозаш дай... — аьлар Владимир Ильича, — Малах довли да, хӀаьта тур санна вай — Тхона массанна бӀаргаьлар из. — Вай къуская да, латтаи да, латарг а да пролетариата диктатура дӀаиоагӀаьделаца, вай мехкара кӀайгардайцаца интервенташ лелабали. Цхьабакъда, Ӏоттъем хотберган вайцига тоаш яц. Вай тӀамелац, моастагӀех ювалет вай, вай тӀом юхаветара тӀом ба, мохк лораберо тӀом, тур — вай эмблема яц. Тур чӀоагӀа бе доаллаж деза вай, пролетарски пачхьалкхе лерако, моастагӀий гонахьа мал бола зама. Цхьабакъда, дина хургдац из иштта. Дерригача дунен тӀа дӀахазбана а даь чӀоагӀдеина дӀаэттача, тур вайна кхь эшаш хургдац. Вай социалистически пачхьалкхен герба тӀара тур дӀадаккха деза...

Владимир Ильича баьтта из баьача хьалхахца тур дӀадоадир сурта тӀера.

— ХӀаьта хьадвенчун хьакъехье, герб дика я. ХӀанзарча проект чӀоагӀйича баягьахь а вай, дӀахо а цуна хьаьнергдалаш, Совнаркоме а юкцаргӀйолаш. СикагӀа де деза из...

Ленина шиӀ кулг яздир сурта кӀел...

Российски Советски Федеративни Социалистически Республика гербо из проект, Ленина хьаьча тайпара тоа а я, 1918-ча шера 19 июле тӀанйцар.

Советски Союза герба тӀа а мареи хӀоен, хьалкхетача малхе эӀанаршта юкъе латта доаш кӀи чекиш.

Къахьегамен машарен мрез долча цу символашта кӀел даьзаш да советски халкъ, царца коммунизме а доадa.

А. Г. ГОЙГОВ

ЦӀАККХА А ДИЦЛУРГДАЦ

1920 шера октябрь бетта дар из. Сибарь - йоккхача революцига бӀаьхарлийа дохэ ерзаш йоацача моий чоавлиза мьрхӀа бальзэа вар дуне Бану городе гулъеnашна Махлбоанен халкъий съезда делегаташ бовар Москве. Тхо группе бар индусий, китайцаш, еврейцаш, японцаш, персьий, Ӏарбий, турки — ваьта аьлча, мелла кхулбехьарчен малх-бузальерчен йистошкa дахача дерригача халкъий ваналаш. Владимир Ильич Ленина провадаш цӀогӀа дагӀар тхо. Цига бар наркомистий Крестинский, Чичерин, Карахан, Сталин, Дзержинский, иштта парти центральни комитетa урходенешкий хьаьоле кулгазайой. Малхбоален халкъий съездa делегаташ декъа а воащаш йола ЦК Политбюро заседани хьелле эса волча Ленинa хьекац дар тхо. Массаь минут алелаэча тхо долча врасьлар, кӀайлиа йолаиниa тесса моз а йолаш вола юкъерча дагӀара къохас. Из вар Владимир Ильич Ленин. Шубарна ваг а воазам, тхона хьалӀевара из, кӀаранега кулг а лоацаш, мохршаи а вентa, председатель ший магӀаr дӀадаьцар.

Заседани дуйнйлар, заседание кийчинарна къоалл да мукие белар цо. Повестке лоттар дар «Партен Советски Ӏадайи малхбоален оагӀоанора чакхьохьол дола политическе дола дош. Къамьлаш дуккха дир. Цхьабакъда, ноквист Ленина ГӀалхьаро деш а дайла, ший уйла йоаьча, хӀиц оло хӀама дизандер. Дега летта а, къамаль дӀахое тхоиа ца кетар ловар цо. Ленин тхоала юкъа дукка хала дана ваьла хольн санна хийтар тхоа аӀаренна, Ӏарби, японец, турки, монгол, индус, армяно, китаец, аугата — хӀара сагӀ раьза а ваьна, цу гурпала сацо хьа а кхалла, цо кулгелдаш йолча иштта дуне империализма дукъах шоаш дӀакарбоахаргхаралай тешеш дӀаяхар цигара.

ГӀалгӀай поэташа—баьччах

Хьо хьаьанеи лайде мала,
Цунфа ваьнгьая дабадий!
Хьо лами аӀампы дӀа цу
....
Цигна вахар хайдаш —
Иштта вахаш вахар кет-кьа
Сийлаьн бахьча Ленин!
Машар, Ирез, Кортамукъел.
Массенна кийкадаш.
Из Къамогаш, Нийсо, йолаш
Даьтан буть тӀа чӀоаг! а
деш —
Иштта долаш вахар ленаш
Сийлаьн бахьча Ленин!

(ХАШИЕВ Салман)

Дунен тӀа тӀоа сахьар,
Дунен тӀа ди даьлар,
Лениш сийрдалехар —
Из дахар Ленин вар.
Са даьй машар беллар,
Догаш ласаздаьлар,
Вахар кулгаланар —
Из-дахар Ленин вар.

(ИЛИЕВ Джамалдин)

Хьехь найса дӀахэтуза
Къарба да Ленин.
Цо бена даьлана
Гучадахк нькйадаар.
Цун Ӏималл кхетаро
Сийрдадаххъ бахалеар.
Ирзагэ долача
Мулькака аданий
БӀаргагна да Ленин.
ПаргӀото еркар дуздь
Къизабоа латтархой
ЧӀоагӀала а Ленин.

(ОСМИЕВ Хьамид)

З. ВОСКРЕСЕНСКАЯ

НАНА

Сего оалаш дола хьалхара дош да из. Цхьатарра хоьха дек из дуден дерригача мотташка.

Эттара дицаргӀа, эттара кӀадагӀа кулгаш — нана дараш да. Царна дерриг а мог.

Эттара тешамегӀа, эттара дӀайхагӀа дог — нана дар да. Цу дог чура безам цӀанкха а дӀабоац.

Мел эӀамига е воккха хьо хиларах цхи шу даьлла е шоэтхъя итт шу — нана эзаш я хьона. Эзаш да цун бӀарахьенар, цо хьестар. Наьпагара безам дукхагӀа мел ба хоарагӀа, сийрдагӀа хетт вахар.

«НаниагӀ» — иштта боча оалар шиӀ наьнах Владимир Ильича, эӀамига волча хана. «Хьамсара наниагӀ» — ядора цо цуьнга яабахтара. ссылкера, дощзол дехьера.

«Лораеллаш шиӀ налхакал цхьаьна ца йоалаш из», — хьехам бора Вахкараштен вешийнен.

Дукхча а яхай Владимир Ильич Ленина нана, Мария Ильинична Ульянова, — дохтаьна цаӀ шера. Революционерий организацеца юкъе йоагӀаш ядар из, жандармашa кабахта икхусацар из, ссылке ахийтацар. Цхьабакъда, дерригача шиӀ берех революционераш кхебир, цо а цар тешаме, гӀона хилар. ХӀаьта берашa дийла а безам, теркам, гӀулакх деладора цунна.

Ленинграде из дӀаелла йоаллача цӀанкха а хадаш керда эизаш. Уж хьанхухь наха дунена гейа веннача, Ӏадьмате дахача эрсий кхалсага сийлеш, цунна дег тӀара бериал оалаш.

Сергей МИХАЛКОВ

МУЗЕЕ

....
Гуш я Петроград.
Матрос, сайте, удаш бовлe
Топеш еттаи латт.

Бевзило воӀа, ирйна хӀаро
Текхаш пулемет.
Пачхата тӀа денна йоэуй
Гу: «Долой господ!»

Большевикаш хьалха болаш
Аддамо гӀа беах.
Цар кхьаш йоа цӀе байракхаш
Маша хеваабенах.
Буряна, доараиий Ӏалдa
Октябро пегдар,
Къахьегамхой хьегаш хинар
Дизза кховандир.

Из котало етта лдар,
Баьлда, ялта мал
Ленина мутӀагӀ бар чӀоагӀа,
Тхоамо бар цунах.

...Ма еза тхт кнага йоаор
ХӀара экспонат!
Бахча кулгаш дейзаш цаьно,
БӀаргаш тӀахкийнар!

ТӀагӀертадаь къаза мозетаргӀ,
Барабеш сатам,
ЦӀача эскархоша бахча
Еай шинель, шлем.

Перо... Цунца Ӏоаздаьд ва
Хьахара декрет
Совет... Цунга эийрна мар
ДӀахьоргьа совет!

Вайна гу Ильича кресло,
Лампа вайна гу.
Лампа йоагош, дукха буйсаш
Кремло хьаяй цо.

Дукха уйлаш хай Ильича,
Лампа йоагаш,
Фронтера ухе кертаа дешаш,
Планеш унтаеш.

Кремле, бахьдар доаза
боагӀаш
Хина азархой, —
БахагӀай, Ленинца къацал
деш.
Вахар дунаж коаб.

Мегаь, Горкакa цо вода,
Ленин гӀаш хиллиа —
Хьу а хьай а дешагӀа теттe
ГӀорташ из зиниа.

Бераш нийсделча шиӀ мотгъа,
Цецца соггъвладад,
Кхо ца деш ДӀадахьаш мара
Дега салоӀад...

ХӀаьта, хӀана, цу берий
берен
Дахаж музея —
ЛеаргӀад ленинизан тешен
Сбор укхаза а.

Бахчан бейрака къобальне
нар —
ГӀоза я цар кхел.
Цу Бейракха кӀела уттеш,
Партена дуэ тем.

«Сийлахь-воккха бахча санна
Дала гӀертаргда.
Бахчо санна, тхоай кхэмар
Дахьанча тергда.

Ленина биллача новкъа —
НийсагӀ цхьаькха беи! —
ПӀоргда тхо партена тӀехьа,
Цунах цико вай!»

ГӀалгӀай меттаe меттах
ГАГИЕВ Гирихан.

Ф. СОЛОДОВ

СУББОТНИКЕ

Пролетарски барт-цхьоагӀон ди — ЦхьалагӀа май 1920-ча шера вай мехка дӀахайнадаьдар. Ерригроссийски субботника ди да, аьнна.

Цу хана Хьалхарча Кремлевски пулеметни курсай курсант вар со. Тхо доацаш, Кремлерча субботнике болх беш бар ВЦИК-а а Совнаркома а болхлой.

Ивановсӣ майдан тӀа болх бе безаш яр тха группа: Владимир Ильич а вар цига болх беш. Цуьна хьалхагӀа курсай комиссарна. Борисоаца бар Ленина болх, цул тӀехьагӀа цунца болх бе эттар курсант Перминов. ПхиъяӀх метр дӀаьха хенаш дӀахкхьаш бар уж. Ленин ха а цун унахцӀено а йоаш вола курсант соцагӀа болчар лаца гӀертар хи. Из сихха эийра Ильича, цул хьалханувза вьйлар из. ТӀаьккха Владимир Ильичага курсанта аьлар:

— ХӀана ду Ӏа из иштa? Се хьол къонагӀа ма-вай, соц аӀалла а хала мукхад эза хӀама хьаlъайе.

Вела а къежа, курсанта жоп делар Ленина:

— ХӀаьта со воккагӀа валe, соца къуьса даьад Ӏа.

Хенаш дӀанкхьа, даьлча, йоцхаа наькa гударгаш дӀакхахьа долиделар тхо. Яххьях саго, гӀазамаш тӀаакхе. дӀанкхухьар оаха уж. Ленина цхьана группе массехказа дӀоэтта ирар хилар сӀ. ХӀана массехкакa, хоттаргда оаш, дика цунца кӀаулттa мегацарий? Мегаьр, хӀана аьлча, массане а безаш бар Ленинца болх бе, цудухьа, са массеш йоа, хунаилора курсанташ. Нака гударгаш дӀахкухьача хийа хьацар Ӏоухар тхона массанеа тӀера, гударгаш вий яр, ди а чӀоагӀа дӀийха дар. ХӀаьта а Владимир Ильич дийна хьалха хиилен эттара дезаргӀа дар хьацаш тӀертар. Сатийна цуна бӀарахьиа вагонар тхона, цхьабахьда, тхота ладувгӀаши оаха аьнар деши вацар из. ТӀаккха Ленина дӀагӀа я ваха, тха группера цхьаннe аьлар:

— Владимир Ильич, хӀана ду Ӏа из? Совнаркоме дӀагӀо тхьйна. Хьога хьежаш ма хургбий цига. Укхаза де дезар-я оаха оахош а дергда.

ЧӀоагӀа раьза хилиазар Владимир Ильич. ЧӀоагӀа мола а венна цо аьлар:

— Со дӀаваххийта воаллий хьо? ХӀана хургдац хьа: со дӀагӀоргвац. ХӀана укх сахьате оттаро лоархӀамегӀа ба укхазара болх.

Владимир Ильичаца болх бе аттен динен дар. Дерригa зуврe цо. ХьатӀа а вай, хоттаргдар тхога:

— Ноанаьост, кӀаьаленеш вай хьо?

Дукха бегаш бора Ильича. Массане вела дог оттабташ валар из. ХьалхагӀа кха а увзалуш, цох хьа хеташ дар тхо, цхьабакъда, дукха хала цунца теттара салуоаьа хетар тхона.

Цхьа салаӀа аьнна эшa тӀа Ӏохайна дагӀар тхо. Тхона Ӏохайра Владимир Ильич а. ГӀаьленаш вар оаха. Тхона бӀара а хьежа, аьлар Ильича:

— Фу пайда лу шоана цу гӀаьлено? Тхьаьми — дохьаш ма дий. Шун укхазlено хӀадек ма йой цо.

ТӀаккха оаха а хьаттар цунга:

— Владимир Ильич, цӀанкха а гӀаьле воийй Ӏа?

— ЭӀамагӀа волча хана оза воаллеплавр со, тӀаккха йитар. Цул тӀехьагӀа ихьи эза а яц.

Субботник чакхдалалехьа дӀавaха ийзар Владимир Ильича, хӀана аьнча, Карл Маркса памятник оттадеча вола аьнна тӀехьабаккхар цуна. Ше дӀаводаш, тхона Ӏадика а йийца, болх дакъала хилба шун, аьнна, лоаца баьккхар Ильича.

Иштта дисциплина, къахьегама бокъоца долча доттагӀала шийгара масал а гойташ, къахьийгар Ленина исторически лоархӀам болча цу дийнахьа.

Редактора зам.
М. М. ХАМХОЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

21 АПРЕЛЬ
II ПРОГРАММА

16.35 — «Ленина хӀанза а ва дайнечара дийнагӀа» (нохчий меттала).
17.05 — Фильм.
17.10 — «Материнской дунен тӀа» (гӀалгӀай меттала).
17.40 — Къахьегамa цӀей.
17.55 — Коммунистически субботника даьча концерт.

РАДИО

21 АПРЕЛЬ

6.40 — «Къахьегама цӀей» (эрсий меттала).
6.50 — Хоамаш. Хьеттадах беш хоам (эрсий меттала).
8.15 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор.
8.33 — «Сердало» газета обзор.
8.50 — Передачий программа (эрсий меттала).
8.53 — Передачий программа (гӀалгӀай меттала).
8.55 — Ильича маршени (эрсий меттала).
10.15 — «Даьхен сийна. Литературно-музыкальни композици (нохчий меттала).
11.00 — «Къонал» яха радиожурнал (эрсий меттала).
11.30 — «Ленинах цӀергӀа» (эрсий меттала).
12.40 — Ерригсоюзни коммунистически субботника дахьа доладаршта дола концерт (гӀалгӀай меттала).
13.00 — «Интернационализм — вай вахара закон» (гӀалгӀай меттала).
15.15 — «Ленини музыке» (эрсий меттала).
16.00 — «Вай къахьегӀа — Даьхена» (нохчий меттала).
16.10 — Музыкальни меттала (гӀалгӀай меттала).
18.00 — Керда хоамаш. Спецвыпуск (эрсий меттала).
18.10 — Керда хоамаш. Спецвыпуск (нохчий меттала).
18.20 — Керда хоамаш (гӀалгӀай меттала).
18.30 — «Ленина сурт-сибат нохч-гӀалгӀай илли» (нохчий меттала).

ХӀаваъ

Тахан республике гӀоалла Грознен хуьцалуш мордаш а йолаш, малхбузехьара секунде 7—12 метр сихa мух а хьекхаш, фогара температура республике гӀолла 11 — 16, Грозне 13—15 градус йоазал а йолаш ха хила мег. Метеостанци.

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маяковске, ул. 92. Телефонаш: редактора — 2-45-57; редактора заместитела — 2-65-07; бехктехкана секретара — 2-54-68; отделаш: партийни вахара — 2-54-04; промышленностен транспортен — 2-65-01; юрта бовхана — 2-47-64; культура — 2-64-73; кехаш — 2-85-64; корректораш — 2-89-68.

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 2-45-57; заместителя редактора 2-65-07; ответственного секретаря — 2-54-68; отделы: партийной жизни — 2-54-04; промышленности и транспорта — 2-65-01; сельского хозяйства — 2-47-84; культуры — 2-64-75; писем — 2-85-64; корректорская — 2-89-68.

Газет арадувл шинарех. ерех, поаттен деношка

СФ05126. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 1690.